

Legislació delegada

Correcció d'errata

Vist que s'ha constatat un error de transcripció al Decret legislatiu del 7-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari, publicat al BOPA núm. 9 de data 14-02-2018, es procedeix a publicar de nou el text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari.

“Decret legislatiu de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari

Vist l'article 59 de la Constitució andorrana, segons el qual, mitjançant llei, el Consell General pot delegar l'exercici de la funció legislativa en el Govern;

Vist l'apartat 3 de l'article 8 de la Llei de 21/2014 del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari que encomana al Govern que en el termini màxim de tres mesos a comptar de les modificacions normatives, publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, mitjançant el decret legislatiu corresponent, el text refós de les normes tributàries, incloent-hi totes les modificacions aportades;

A proposta del ministre de Finances, el Govern, en la sessió del 7 de febrer del 2018, ha aprovat el Decret següent:

Article únic

S'ordena la publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra del text refós de l'articulat de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari, modificada per la Llei 36/2014, de l'11 de desembre, de modificació de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari, per la Llei 10/2017, del 25 de maig, d'intercanvi d'informació mitjançant sol·licitud prèvia i d'intercanvi d'informació espontani en matèria fiscal i per la Llei 17/2017, del 20 d'octubre, de règim fiscal de les operacions de reorganització empresarial i de modificació de la Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats; de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques; de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari; de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, i de la Llei 21/2006, del 14 de desembre, de l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

Disposició final única

Aquest Decret entra en vigor el mateix dia de ser publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Cosa que es fa pública per coneixement general.

Andorra la Vella, 7 de febrer del 2018

Antoni Martí Petit
Cap de Govern

Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. De la naturalesa, el concepte i els principis generals

Article 1. *Naturalesa i abast*

1. Aquesta Llei estableix les normes generals i els principis bàsics que constitueixen el règim jurídic del sistema tributari i pels quals, a manca de llei específica en contra, es regeixen els tributs i les relacions entre l'Administració tributària i els obligats tributaris.

2. Allò establert en aquesta Llei és aplicable a tot el territori del Principat d'Andorra i a tots els obligats tributaris, tant si són residents com si no ho són.

Article 2. *Concepte, fins i classes de tributs*

1. És tribut el recurs de les finances públiques consistent en una prestació dinerària obligatòria, establerta a càrrec dels obligats tributaris que, com a conseqüència de la realització del supòsit de fet establert a la Llei, tinguin el deure de contribuir, per tal d'atendre la realització dels principis i les finalitats que conté la Constitució.

2. El rendiment dels tributs es destina a finançar indistintament el conjunt de les obligacions econòmiques de les finances públiques, llevat de les contribucions especials o dels tributs als quals la llei atribueix finalitats determinades.

3. Són elements essencials dels tributs les determinacions del fet generador, dels obligats tributaris, de la base de tributació, dels tipus de gravamen, de la meritació, de la quota i del deute tributari.

4. Les multes i sancions pecuniàries administratives o penals no són tributs.

5. Tampoc no són tributs els preus públics o les contraprestacions en diner satisfetes per la prestació de serveis públics o la realització de funcions administratives que no són de sol·licitud o de recepció obligatòria.

6. Els tributs es classifiquen en impostos, taxes i contribucions especials.

a) Els impostos són tributs, el fet generador dels quals és un negoci, un acte o un fet indicador de capacitat econòmica de l'obligat tributari o de la persona o entitat que ha de suportar el gravamen i que mai no depèn d'una activitat de l'Administració.

b) Les taxes són tributs el fet generador dels quals és la utilització privada o l'aprofitament especial del domini públic, la prestació d'un servei públic o la realització d'una funció administrativa de sol·licitud o de recepció obligatòria que es refereix a l'obligat tributari, o l'afecta o el beneficia de manera particular.

c) Les contribucions especials són tributs el fet generador dels quals és l'acord de realització de determinades obres o l'establiment o l'ampliació dels serveis públics, sotmès al requisit d'eficàcia de la realització efectiva, que produeixen, ultra el benefici general per a tota la comunitat, un augment de valor dels béns de l'obligat tributari o el beneficien especialment d'alguna manera.

Article 3. *Principis de l'ordenació i aplicació del sistema tributari*

1. El criteri de repartiment just de les càrregues tributàries en el Principat d'Andorra de tots els que contribueixen al seu sosteniment es basa en el principi de capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari basat en els principis de generalitat, igualtat i progressivitat que, en cap cas, podrà tenir abast confiscador.

2. L'aplicació del sistema tributari es basa en els principis de proporcionalitat, eficàcia i limitació de les despeses indirectes derivades del compliment d'obligacions formals i ha d'assegurar el respecte dels drets i les garanties dels obligats tributaris als que es refereix l'article 27.

Article 4. *Potestat tributària*

1. Els tributs només poden ser establerts per llei.

2. Els comuns poden exigir tributs d'acord amb el que estableix la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals, la present Llei i altres disposicions amb rang de llei.

3. La competència relativa a la regulació dels elements no subjectes a reserva de llei, i també pel que fa al desplegament reglamentari de la legislació tributària fixat en la present Llei, i a les lleis reguladores dels tributs, correspon al Govern i als comuns quan aquestes lleis ho autoritzin.

4. A banda dels supòsits esmentats, atès que no són tributs, el Govern i els comuns poden crear i regular preus públics, amb el benentès que la potestat d'ambdues administracions s'estén als preus públics de les entitats parapúbliques i de dret públic que els siguin pròpies.

Article 5. Actes impugnables

L'exercici de la potestat reglamentària i els actes d'aplicació dels tributs i d'imposició de sancions tenen caràcter reglat i són impugnables en via administrativa i jurisdiccional en els termes previstos en aquesta Llei i en la resta de l'ordenament jurídic.

Capítol segon. De les normes tributàries

Secció primera. Sistema normatiu

Article 6. Fonts de l'ordenament

1. Els tributs es regeixen, per ordre de prelación normativa:

- a) Per la Constitució.
- b) Pels tractats o convenis internacionals que continguin clàusules de naturalesa tributària i, en particular, pels convenis per evitar la doble imposició subscrits pel Principat d'Andorra amb tercers estats.
- c) Per aquesta Llei i les lleis pròpies de cada tribut.
- d) Pels reglaments dictats per al desenvolupament d'aquesta Llei, de les lleis reguladores de cada tribut i de qualsevol altra llei d'abast tributari.

2. Amb caràcter supletori, també es regeixen per les disposicions generals del Codi de l'Administració, per les normes del dret administratiu i pel dret comú.

Article 7. Reserva de llei

1. Es regulen necessàriament per llei:

- a) El fet generador, l'obligat tributari, la base de tributació i de liquidació, el tipus de gravamen, la meritaació i la resta dels elements determinants del deute tributari.
- b) Els supòsits que donen lloc al naixement de les obligacions tributàries de realitzar pagaments a compte i el seu import màxim.
- c) L'establiment, la modificació, la supressió i la pròrroga de les exempcions, de les reduccions, de les deduccions i de la resta de bonificacions tributàries.
- d) L'establiment i la modificació dels recàrrecs i de l'obligació d'abonar interessos de demora.
- e) L'atorgament de perdons, condonacions, rebaixes, amnisties o moratòries.
- f) Els acords tributaris especials relacionats amb inversions estratègiques, establerts a l'article 67.
- g) Les infraccions i les seves sancions correlatives.
- h) Els terminis de prescripció i caducitat, així com les causes d'interrupció dels terminis de prescripció.
- i) Les conseqüències que l'incompliment de les obligacions tributàries pugui comportar per a l'eficàcia dels actes o dels negocis jurídics.

- j) Els supòsits d'autoliquidació per a obligats tributaris.
- k) Les obligacions entre particulars resultants dels tributs.

2. La Llei del pressupost general únicament pot modificar el tipus de gravamen dels tributs, i només si ho preveu la llei pròpia del tribut de què es tracti.

Article 8. Identificació i derogació expressa de les normes tributàries

1. Les lleis i els reglaments que continguin normes tributàries ho han d'esmentar expressament en el seu títol i en la rúbrica dels articles corresponents.
2. Les lleis i els reglaments que modifiquin normes tributàries han de contenir una relació completa de les normes derogades i la nova redacció de les que siguin modificades.
3. S'encomana al Govern per tal que, en el termini màxim de tres mesos a comptar de les modificacions normatives, publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, mitjançant el decret legislatiu corresponent, el text refós de les normes tributàries, incloent-hi totes les modificacions aportades. El Govern promourà la difusió i el coneixement de la normativa tributària general i comunal, vigent en cada moment.

Secció segona. Àmbit d'aplicació de les normes tributàries

Article 9. Àmbit temporal

1. Les normes tributàries entren en vigor d'acord amb allò que es disposi amb caràcter general per a la vigència de les normes, si en les lleis respectives de cada tribut no es disposa altrament.
2. Les normes tributàries no tenen efecte retroactiu. S'apliquen als tributs que no tenen període impositiu meritats a partir de la seva entrada en vigor, i a la resta de tributs a partir del principi del període impositiu que s'iniciï un cop hagin entrat en vigor.

No obstant això, les normes que regulen el règim d'infraccions i sancions tributàries i el règim dels recàrrecs només tenen efectes retroactius respecte dels actes que no siguin fermes quan la seva aplicació resulti més favorable per a la persona o entitat interessada.

3. Les normes tributàries romanen en vigor fins a la vigència que determini la llei corresponent o fins que una altra la derogui de forma expressa o tàcita.
4. La derogació té l'abast que es disposi expressament i s'estén a tot allò que en la llei nova, sobre la mateixa matèria, sigui incompatible amb l'anterior.

Article 10. Àmbit territorial

1. Les normes reguladores de cada tribut estableixen l'àmbit territorial del fet generador.
2. Són obligats tributaris els definits per aquesta llei i la resta de l'ordenament tributari, tant si són residents al Principat d'Andorra com si són no residents.

Secció tercera. Interpretació i qualificació de les normes

Article 11. Interpretació de les normes

1. Les normes tributàries s'interpreten segons el sentit propi de les seves paraules, en relació amb el context, l'evolució legislativa i la realitat social i econòmica del temps en què han de ser aplicades, atenent principalment el seu esperit, la seva finalitat i el principi d'equitat.
2. En la mesura en què no els defineixi la normativa tributària, els termes utilitzats en les seves normes s'entenen d'acord amb el seu sentit jurídic, econòmic, tècnic o usual, segons que escaigui. Així mateix, tothom pot recórrer als principis generals del dret com a mitjà d'interpretació de les normes tributàries escrites.
3. El fet generador o les exempcions o bonificacions no poden ser utilitzats més enllà dels seus termes estrictes, i no admeten l'analogia.

4. En l'àmbit de l'Administració general, la facultat de dictar disposicions interpretatives o explicatives de les lleis i de les altres normes en matèria tributària, correspon de forma exclusiva i no delegable al ministre encarregat de les finances, excepte en el que disposa l'article 65, on el ministre podrà delegar en el director de departament que correspongui.

5. Les disposicions interpretatives o explicatives d'abast general seran exclusivament d'obligat compliment per tots els departaments de l'Administració tributària competents en l'aplicació de les normes contingudes en la present Llei i es publiquen al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 12. *Qualificació de les normes tributàries*

L'impost s'exigeix segons la naturalesa jurídica del fet, acte o negoci realitzat, independentment de la forma o la denominació utilitzades per les parts per qualificar-lo.

Article 13. *Abús de les normes tributàries*

1. Es considera abús de la norma tributària el fet que l'obligat tributari utilitzi mitjans jurídics o econòmics que no són els naturals, habituals o propis establerts per l'ordenament jurídic per aconseguir el resultat obtingut o que es creïn realitats jurídiques artificioses o aparents que amaguin la veritable realitat jurídica buscada i, com a conseqüència d'aquest fet, s'eviti el fet generador, totalment o parcialment, o es minori o es difereixi la tributació que hauria correspost.

2. Els actes de l'Administració tributària en què es posi de manifest un abús, requereixen una motivació especialment referida a les circumstàncies i els fonaments de dret que justifiquin aquesta qualificació, en qualsevol cas l'obligat tributari pot provar que els mitjans jurídics o econòmics utilitzats no pretenen l'elusió de les normes tributàries o que no es tracta de la utilització artificiosa de les normes tributàries amb finalitat elusiva dels seus deures tributaris, de conformitat amb les raons econòmiques o de negoci habituals en el tràfic jurídic i econòmic ordinari; a quins efectes l'Administració tributària haurà de concedir a l'obligat tributari, amb caràcter previ a la resolució o liquidació tributària, un tràmit d'al·legacions, posant en el seu coneixement l'existència d'un abús de la norma tributària.

3. En les liquidacions que es dictin per corregir l'abús de la norma tributària s'exigeix el tribut que hauria correspost si s'hagués aplicat la norma que es pretenia evitar o bé s'eliminen els avantatges aconseguits. En aquests casos s'exigeixen interessos moratoris sense que procedeixi la imposició de sancions.

Títol II. El règim tributari

Capítol primer. De la naturalesa de l'obligació tributària

Secció primera. Principis de l'obligació tributària

Article 14. *La relació jurídica tributària*

1. S'entén per relació jurídica tributària el conjunt de drets i obligacions generats per a l'aplicació dels tributs. La relació jurídica tributària pot generar obligacions principals o accessòries, materials o formals, i pot comportar la imposició de sancions tributàries en els casos d'incompliment dolós o culpós de les obligacions establertes legalment.

2. Són obligacions tributàries materials les de caràcter principal, les de realitzar pagaments a compte, les establertes entre particulars resultants del tribut i les accessòries. Són obligacions tributàries formals les que defineix l'article 26.

3. Els elements de l'obligació tributària no poden ser alterats per actes o convenis dels particulars, que no produeixen efectes envers l'Administració, sense perjudici de les seves conseqüències jurídiques privades.

Article 15. *No disponibilitat del crèdit tributari*

El crèdit tributari és indisponible llevat que la Llei estableixi una altra cosa i sense perjudici d'allò que disposa aquesta Llei.

Secció segona. Obligació tributària principal

Article 16. *Definició*

L'obligació tributària principal consisteix en el pagament de la quota de tributació.

Article 17. *Fet generador*

1. El fet generador és el supòsit fixat per la llei per configurar cada tribut la realització del qual produeix el naixement de l'obligació tributària principal.
2. La realització del fet generador determina el naixement de la facultat de l'Administració per quantificar i exigir el deute tributari, sense perjudici de la resta de facultats relatives a la gestió del tribut, que l'ordenament atribueix a la mateixa Administració.
3. La llei de cada tribut, si és el cas, delimita el fet generador i pot establir supòsits de no-subjecció.

Article 18. *Meritació i exigibilitat*

1. La meritació és la generació de l'obligació tributària i es produeix quan es fa efectiu el fet generador d'acord amb el que estableix la llei. La data de la meritació determina les circumstàncies rellevants per a la configuració de l'obligació tributària, tret que la llei de cada tribut disposi una altra cosa.
2. La llei pròpia de cada tribut pot fixar un moment diferent de la meritació del tribut per exigir la quota que s'ha d'ingressar o una part d'aquesta quota.

Article 19. *Beneficis fiscals, deduccions, bonificacions i exempcions*

1. Són supòsits d'exempció aquells en què, malgrat que es realitzi el fet imposable, la llei de cada tribut eximeix del compliment de l'obligació tributària principal. La prova del caràcter procedent de l'exempció correspon a l'obligat tributari.
2. La llei particular de cada tribut pot establir, així mateix, supòsits de deducció, bonificacions o d'altres beneficis fiscals que concretin el deute tributari. La prova de l'aplicació d'aquests beneficis fiscals correspon a l'obligat tributari.
3. La llei de cada tribut pot regular els beneficis per als acords tributaris especials, previstos a l'article 67.

Secció tercera. Obligació tributària de realitzar pagaments a compte

Article 20. *Obligació tributària de realitzar pagaments a compte*

1. La llei particular de cada tribut pot establir supòsits de pagaments a compte de l'obligació tributària principal. Els pagaments a compte poden consistir en retencions, ingressos a compte o pagaments fraccionats.
2. L'obligació tributària d'efectuar pagaments a compte de l'obligació tributària principal consisteix en satisfer un import a l'Administració pel retenidor, per l'obligat a realitzar ingressos a compte o per l'obligat a realitzar pagaments fraccionats.
3. L'obligat tributari en tot cas pot deduir de l'obligació tributària principal l'import dels pagaments a compte suportats o satisfets, segons el que la llei pròpia de cada tribut estableixi, sense que, en cap cas, sigui responsable dels deutes tributaris de retenidors i obligats a realitzar ingressos a compte.
4. Aquesta obligació té caràcter autònom respecte de l'obligació tributària principal. L'Administració pot exigir el pagament a compte no realitzat al retenidor, a l'obligat a realitzar ingressos a compte o a l'obligat a realitzar pagaments fraccionats. En qualsevol cas, pot exigir els interessos moratoris i la sanció que eventualment sigui procedent per no haver complert aquesta obligació.

Secció quarta. Obligacions entre particulars resultants del tribut

Article 21. *Obligacions entre particulars resultants del tribut*

Són obligacions entre particulars resultants del tribut les que tenen per objecte una prestació de naturalesa tributària exigible entre obligats tributaris. Són obligacions d'aquest tipus les que es generen com a

conseqüència d'actes de repercussió, de retenció o d'ingrés a compte previstos legalment, a més de les que puguin ser establertes per llei.

Secció cinquena. Obligacions tributàries accessòries

Article 22. *Obligacions tributàries accessòries*

1. Són obligacions tributàries accessòries aquelles que consisteixen en prestacions pecuniàries i que són diferents de les mencionades en aquest capítol. L'exigència de les obligacions tributàries accessòries s'imposa en relació amb una altra obligació tributària.

2. Són obligacions accessòries, entre altres, l'obligació de satisfer els recàrrecs o els interessos moratoris. La llei particular de cada tribut pot establir obligacions accessòries addicionals.

Article 23. *Interès moratori*

1. L'interès moratori és una obligació accessòria generada pel retard en:

- a) El pagament del deute tributari per part de l'obligat tributari o del subjecte infractor.
- b) El pagament d'una devolució tributària per part de l'Administració. Tant en els supòsits de les devolucions tributàries a què té dret l'obligat tributari a què es refereix l'article 29, com en els que s'assenyalen en l'article 30 de devolució d'ingressos indeguts, inclosos els que poguessin produir-se com a conseqüència del previst a l'article 82, tenint en compte el regulat en l'article 145.

2. L'interès moratori és el que s'estableixi per cada any en la Llei del pressupost general, excepte si una altra llei disposa una altra cosa.

3. L'interès moratori s'exigeix, entre altres, en els casos següents:

- a) Quan s'acaba el termini establert per al pagament en període voluntari d'un deute resultant d'una liquidació practicada per l'Administració, o de l'import d'una sanció, sense que l'ingrés s'hagi efectuat.
- b) Quan s'acaba el termini establert per presentar una autoliquidació o una declaració si en resulta quota sense que hagi estat presentada o havent estat presentada incorrectament, llevat del que disposa l'article 24 relatiu a la presentació de declaracions extemporànies tant sense requeriment previ com amb requeriment previ.
- c) Quan se suspèn l'execució d'un acte administratiu de liquidació, excepte en el cas de recursos contra sancions, durant el temps que transcorri fins a l'acabament del termini de pagament en període voluntari obert amb la notificació de la resolució que exhaureixi la via administrativa.
- d) Quan se sol·licita l'ajornament, el fraccionament del deute tributari, o un altre tipus de pròrroga que es pugui determinar legalment o reglamentàriament.
- e) Quan s'iniciï el període de constrenyiment, llevat del que es disposa a l'article 106.
- f) Quan l'obligat tributari hagi obtingut una devolució improcedent.

4. En el cas del cobrament improcedent d'una devolució, els interessos moratoris s'exigeixen a partir de la data en què l'obligat tributari hagi obtingut la devolució esmentada.

5. L'interès moratori és exigible fins al moment en què l'obligat tributari regularitzi la seva situació amb l'Administració i es calcularà sobre l'import no ingressat en el seu termini o sobre l'import de la devolució cobrada indegudament. No s'exigeixen interessos moratoris a l'obligat tributari o al subjecte infractor en els casos d'incompliment per part de l'Administració dels terminis fixats per llei o qualsevol altra norma reglamentària, per causa imputable a l'Administració, durant el temps que duri aquest incompliment.

6. Quan sigui necessari dictar una nova liquidació en substitució d'una anterior anul·lada per resolució administrativa o judicial, s'exigirà l'interès moratori sobre l'import de la nova liquidació. En aquests casos la data d'inici i la data final del còmput de l'interès moratori seran les mateixes que les de la liquidació anul·lada.

7. Excepte en els casos en que es disposi el contrari en les lleis corresponents a cada un dels impostos o en aquesta mateixa Llei, l'interès moratori a que té dret l'obligat tributari començarà a comptar-se a partir de transcorreguts dos mesos des que es sol·liciti la devolució de l'ingrés corresponent.

Article 24. *Recàrrecs per presentació extemporània de la declaració o autoliquidació*

1. Els recàrrecs són prestacions accessòries que han de satisfer els obligats tributaris com a conseqüència de la presentació d'autoliquidacions o declaracions fora de termini, amb requeriment previ o sense, quan impliquin el pagament del deute tributari.

2. Quan els obligats tributaris presenten fora de termini les declaracions o les autoliquidacions de forma voluntària sense requeriment previ, s'apliquen els recàrrecs següents, en funció del temps transcorregut entre la data d'acabament del termini per pagar el deute tributari i la data de presentació de les declaracions o autoliquidacions:

- a) Si ha transcorregut menys de dos mesos, el recàrrec és del 2% de l'import ingressat fora de termini.
- b) Si ha transcorregut entre dos i dotze mesos, el recàrrec és del 5% de l'import ingressat fora de termini.
- c) Si han transcorregut més de dotze mesos, el recàrrec és del 10% de l'import ingressat fora de termini.

3. Quan els obligats tributaris presenten les declaracions o les autoliquidacions havent rebut un requeriment previ per a la seva presentació, s'aplica el recàrrec del 15% sempre que es declari o s'autoliquidi el que correspongui dintre dels terminis que s'estableixin en el requeriment.

Als efectes d'aquest article, es considera requeriment previ qualsevol actuació administrativa realitzada per tal de posar formalment en coneixement de l'obligat tributari les actuacions conduents al reconeixement, regularització, comprovació, inspecció, assegurament o liquidació del deute tributari.

4. El recàrrec esmentat es calcula sobre l'import ingressat fora de termini resultant de les autoliquidacions o sobre l'import de la liquidació derivada de les declaracions extemporànies i exclou les sancions que s'hagin pogut exigir i els interessos moratoris meritats fins a la presentació de l'autoliquidació o la declaració.

5. No obstant l'apartat 4 anterior, si la presentació de l'autoliquidació o la declaració s'efectua una vegada transcorreguts sis mesos des de la fi del termini establert per a la presentació o hi ha requeriment previ per part de l'Administració, s'exigeixen interessos moratoris i les sancions que s'escaiguin. En el primer cas, pel període transcorregut des de l'endemà del període de sis mesos posteriors a l'acabament del termini establert per a la presentació fins al moment en què l'autoliquidació o la declaració s'hagi presentat. Si hi ha hagut requeriment previ, els interessos moratoris es meriten pel temps transcorregut des de l'endemà de l'acabament del termini establert per a la presentació fins al moment en què l'autoliquidació o la declaració s'hagi presentat.

6. Quan els obligats tributaris no efectuïn l'ingrés ni presentin sol·licitud d'ajornament, fraccionament o compensació en el moment de la presentació de l'autoliquidació extemporània, la liquidació administrativa que sigui procedent per recàrrecs i interessos moratoris derivada de la presentació extemporània segons el que disposen els apartats anteriors no impedeix l'exigència dels recàrrecs i els interessos del període executiu que corresponguin sobre l'import de l'autoliquidació i dels recàrrecs i interessos derivats de la presentació extemporània.

7. Perquè sigui aplicable el que disposa aquest article, les autoliquidacions extemporànies han d'identificar expressament el període impositiu de liquidació al qual es refereixen i han de contenir únicament les dades relatives al període esmentat. A les quantitats ingressades fora de termini en una autoliquidació a la qual no corresponguin no se'ls aplica el règim de recàrrecs, sense perjudici de les sancions que corresponguin, si escau, a les infraccions comeses.

8. El pagament de les quantitats degudes en el termini de període voluntari però fet mitjançant un model o davant d'una administració incorrecta, no comporta la imposició de recàrrecs ni de sancions.

Article 25. *Recàrrecs del període executiu*

1. Els recàrrecs del període executiu es meriten a l'inici d'aquest període, d'acord amb l'establert en la present Llei.

Els recàrrecs són incompatibles entre sí i es calculen sobre la totalitat del deute no ingressat.

2. El recàrrec executiu és del 2% del deute tributari i s'aplica quan se satisfà la totalitat del deute no ingressat en període voluntari abans de la notificació de la provisió de constrenyiment.

3. El recàrrec de constrenyiment reduït és del 10% del deute tributari i s'aplica quan se satisfà la totalitat del deute no ingressat en període voluntari i el mateix recàrrec abans de l'acabament del període de pagament a què es refereix l'apartat 4 de l'article 51.

4. El recàrrec de constrenyiment ordinari és del 20% del deute tributari i és aplicable quan no concorren les circumstàncies previstes als dos apartats anteriors.

5. El recàrrec de constrenyiment ordinari és compatible amb l'interès moratori meritat des de l'inici del període executiu. D'altra banda, el recàrrec executiu i el recàrrec de constrenyiment reduït exclouen l'interès moratori.

Secció sisena. Obligacions tributàries formals**Article 26.** *Obligacions tributàries formals*

1. Tenen la naturalesa d'obligacions tributàries formals les obligacions que no tinguin caràcter pecuniari i estiguin vinculades als procediments i a l'aplicació dels tributs.

2. A més de les altres que pugui establir la normativa tributària, duanera o comptable, els obligats tributaris han de complir les obligacions següents:

a) Presentar declaracions censals quan desenvolupin o hagin de desenvolupar al Principat d'Andorra activitats o operacions empresarials i professionals, residents o no, o quan satisfacin rendiments subjectes a retenció.

b) Sol·licitar i utilitzar un número de registre tributari (NRT) en les seves relacions de naturalesa tributària.

c) Presentar declaracions, autoliquidacions i comunicacions que s'exigeixin per a cada tribut.

d) Portar i conservar llibres de comptabilitat, registres i la resta de documents que en cada cas es puguin considerar amb transcendència tributària, previstos a la norma de cada tribut, així com a la normativa comptable.

e) Expedir, lliurar i conservar factures o documents substitutius d'aquestes factures.

f) Permetre i facilitar a l'Administració la pràctica d'inspeccions i comprovacions administratives. En els casos que sigui necessària l'entrada al domicili de l'obligat tributari, s'aplicarà el que preveu l'article 72.

g) L'obligació de lliurar un certificat de les retencions o ingressos a compte practicats als obligats tributaris perceptors de les rendes subjectes a retenció o ingrés a compte.

3. Les disposicions reglamentàries que desenvolupin les normes tributàries poden regular les modalitats i circumstàncies en relació al compliment de les obligacions tributàries formals.

Secció setena. Drets, garanties i obligacions**Article 27.** *Drets i garanties de l'obligat tributari*

Els obligats tributaris són titulars dels drets següents en les seves relacions de naturalesa tributària:

a) Dret a ser informats i assistits per l'Administració en l'exercici dels seus drets i en el compliment de les seves obligacions tributàries, incloses les declaracions i autoliquidacions tributàries.

- b) Dret a obtenir una resolució expressa per part de l'Administració en relació amb tots els procediments iniciats d'ofici o bé a instància de l'obligat tributari.
- c) Dret a què els procediments administratius es desenvolupin en terminis que no alterin el funcionament normal de les seves activitats. Aquests terminis s'han d'establir reglamentàriament.
- d) Dret a conèixer, en qualsevol moment del desenvolupament, l'estat de tramitació dels procediments de què siguin part o, si no en són part, dels procediments dels quals puguin provar un interès directe i legítim.
- e) Dret a conèixer la identitat de les persones responsables de les actuacions i els procediments tributaris en què són part o interessats.
- f) Dret a sol·licitar a l'Administració certificació i còpia de les declaracions, autoliquidacions, o comunicacions que hagin presentat; a obtenir còpia segellada dels documents que hi hagin presentat, sempre que els aportin conjuntament amb els originals per a la seva confrontació; i a la devolució dels originals dels documents esmentats, si no han de pertànyer a l'expedient.
- g) Dret a no aportar els documents ja presentats i que es trobin en poder de l'Administració, sempre que indiquin el dia i el procediment en què els van presentar.
- h) Dret a obtenir les devolucions derivades de la normativa de cada tribut i les devolucions dels ingressos indeguts que siguin procedents i també els ingressos realitzats degudament però que es declarin improcedents en virtut de qualsevol procediment tributari o judicial. En tots els casos, amb abonament de l'interès moratori que correspongui.
- i) Dret, en els termes previstos legalment, al caràcter reservat de les dades, els informes o els antecedents obtinguts per l'Administració, que no poden ser cedits o comunicats a tercers, excepte en els supòsits establerts a les lleis.
- j) Dret a ser tractats amb el respecte i la consideració deguts pel personal al servei de l'Administració.
- k) Dret a què les actuacions de l'Administració es duguin a terme de la manera menys costosa possible, sempre que no perjudiqui el compliment de les obligacions tributàries, d'acord amb les disposicions legals i reglamentàries que corresponguin.
- l) Dret a formular al·legacions i a aportar documents que siguin tinguts en compte pels òrgans competents a l'hora de redactar la proposta de resolució corresponent.
- m) Dret a ser escoltats en el tràmit d'audiència o en qualsevol moment respecte de qualsevol tràmit administratiu, en els termes previstos a les lleis, els reglaments i la resta de l'ordenament.
- n) Dret a ser informats, a l'inici de les actuacions de comprovació o inspecció, sobre la seva naturalesa i abast, sobre els seus drets i les seves obligacions en el decurs d'aquestes actuacions, i que aquestes actuacions es desenvolupin en els terminis establerts a les lleis.
- o) Dret al reconeixement dels beneficis o dels règims fiscals que resultin aplicables.
- p) Dret a formular queixes i suggeriments en relació amb el funcionament de l'Administració tributària.
- q) Dret a què les manifestacions amb rellevància tributària dels obligats tributaris es recullin a les diligències esteses en els procediments tributaris.
- r) Dret a presentar davant l'Administració la documentació que estimin convenient i que pugui ser rellevant per a la resolució del procediment tributari que s'estigui desenvolupant.
- s) Dret a obtenir còpia dels documents que integrin l'expedient administratiu, un cop posat de manifest, en els termes previstos en la present llei.
- t) Dret a la devolució dels costos de garanties que hagi assumit en els procediments administratius o judicials de caràcter tributari, per tal de suspendre l'execució d'un acte o per ajornar o fraccionar el pagament d'un deute, si l'acte o deute esmentat és declarat totalment o parcialment improcedent per sentència o resolució administrativa ferma, amb abonament de l'interès moratori sense necessitat d'efectuar

requeriment a l'efecte, així com a la reducció proporcional de la garantia aportada en els supòsits d'estimació parcial del recurs o de la reclamació interposada.

Article 28. Obligacions i drets de l'Administració

1. L'Administració està subjecta al compliment dels deures i les obligacions establerts en la present Llei i a la resta de l'ordenament jurídic.
2. Són obligacions de l'Administració, entre altres, l'obligació de fer efectives les devolucions derivades de la normativa de cada tribut, la devolució dels ingressos indeguts i també dels ingressos realitzats degudament però que hagin decaïgut en virtut de qualsevol procediment tributari o judicial. En tots els casos, amb l'abonament de l'interès moratori que correspongui.
3. L'abast d'aquestes obligacions es determina reglamentàriament.
4. L'Administració tributària té dret a obtenir dades amb transcendència tributària sobre els obligats tributaris de qualsevol altra Administració andorrana, i també d'altres estats en virtut de convenis i tractats internacionals.

Article 29. Devolucions a què té dret l'obligat tributari

1. L'Administració tributària retorna les quantitats que siguin procedents d'acord amb la normativa de cada tribut.
2. Transcorregut el termini fixat per les normes reguladores de cada tribut sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per causa imputable a l'Administració tributària, aquesta Administració ha d'abonar l'interès moratori regulat a l'article 23, sense necessitat que l'obligat tributari ho sol·liciti. A aquest efecte, l'interès moratori es merita des de l'acabament del termini esmentat fins a la data en què s'emeti l'ordre de pagament de la devolució. En el cas que la norma reguladora d'un tribut no fixi un termini de devolució, l'Administració tributària haurà de procedir a la mateixa en un termini no superior a dos mesos des de la data de presentació de la declaració.
3. L'obligat tributari té dret a la devolució dels costos de garanties que hagi assumit en els procediments administratius o judicials de caràcter tributari, d'acord amb el que preveu la lletra t) de l'article 27, sense perjudici dels casos que s'estableixin reglamentàriament. Addicionalment al reemborsament dels costos de les garanties, l'Administració tributària abonarà l'interès moratori vigent al llarg del període en què es meriti, sense necessitat de sol·licitud per part de l'obligat tributari. Aquest interès es meritirà des de la data degudament acreditada en què s'hagués incorregut en aquests costos fins a la data del corresponent abonament.

Article 30. Devolucions d'ingressos indeguts

1. L'Administració tributària retorna als obligats tributaris, als subjectes infractors o als successors d'uns o d'altres, els ingressos que s'hagin realitzat indegudament a l'Administració tributària en ocasió del compliment de les seves obligacions tributàries o del pagament de sancions.
2. Amb la devolució dels ingressos indeguts l'Administració tributària abona l'interès moratori regulat a l'article 23, sense necessitat que l'obligat tributari ho sol·liciti. A aquest efecte, l'interès moratori es merita des de la data de realització de l'ingrés indegut fins a la data en què s'ordeni el pagament de la devolució.
3. El procediment per al reconeixement del dret a la devolució en cada supòsit d'ingrés indegut i la forma de fer-la efectiva s'estableix reglamentàriament.

Capítol segon. Dels obligats tributaris**Secció primera. Subjectes d'obligacions tributàries****Article 31. Classes d'obligats tributaris**

Són obligats tributaris les persones físiques o jurídiques i les entitats a qui les lleis particulars de cada tribut imposen el compliment de les obligacions tributàries.

També tenen la consideració d'obligats tributaris quan una llei particular així ho estableixi, les societats civils, les herències jacents, les comunitats de béns i totes les entitats o els patrimonis autònoms que malgrat no tenir personalitat jurídica constitueixen una unitat econòmica separada susceptible d'imposició.

Els obligats tributaris ho són:

1. A títol de deutors directes, en els casos següents:

- a) El contribuent és l'obligat tributari que realitza el fet generador determinat per la llei. Les lleis particulars de cada tribut fixen els casos en què aquests obligats tributaris poden o han de transferir les quotes de tributació a terceres persones.
- b) El substitut del contribuent és l'obligat tributari que per imposició de la llei està obligat, en lloc d'aquell, a complir les prestacions materials i formals de l'obligació tributària. El substitut pot exigir del contribuent l'import de les obligacions tributàries, tret que la llei assenyali una altra cosa.
- c) El qui està obligat a realitzar una retenció o un pagament a compte o a favor de les finances públiques de quantitats pagades subjectes a tributació i els qui, segons les lleis particulars de cada tribut, han de realitzar ingressos a compte de deutes tributaris, tant propis com aliens.
- d) L'obligat a qui les normes tributàries imposen l'obligació de suportar retencions o repercussions.
- e) El subjecte infractor de normes tributàries per les sancions pecuniàries que se li imposin.

2. A títol de deutors indirectes, en els casos d'incompliment dels deutors directes:

- a) Els responsables solidaris i subsidiaris.
- b) Els adquirents de béns afectats per la llei al compliment de deutes tributaris.
- c) Els successors dels obligats tributaris.

3. A títol de deutors tercers, altres obligats sotmesos per llei al compliment de deutes de naturalesa tributària.

Article 32. Successors dels obligats tributaris

1. Les obligacions tributàries pendents en el moment de dissoldre i liquidar entitats de qualsevol naturalesa es poden transmetre d'acord amb aquesta i altres lleis als socis, partícips o cotitulars. Aquests successors queden obligats solidàriament fins al límit del valor de la quota de liquidació que els correspongui. En els casos indicats expressament en la present llei es transmeten també les sancions.

2. A la mort dels obligats tributaris, les obligacions tributàries pendents del causant, tret de les sancions, es transmeten als hereus d'acord amb l'ordenament jurídic vigent.

Article 33. Responsabilitat tributària

1. Només per llei es pot configurar com a responsables, solidaris o subsidiaris, del deute tributari, juntament amb els deutors directes, altres persones o entitats. Els deutors directes són els definits com a tals a l'article 31.

2. La responsabilitat pot ser solidària o subsidiària. Si la llei no diu expressament el contrari, la responsabilitat serà sempre subsidiària.

3. La responsabilitat no s'estén a les sancions, llevat de les excepcions que s'estableixin legalment.

4. La responsabilitat exigeix en tot cas un acte administratiu previ de declaració de la responsabilitat, en els termes de l'article 115.

5. La responsabilitat solidària, que és exigible en cas d'incompliment de l'obligat tributari en el període voluntari, s'estén a la totalitat del deute tributari definit a l'article 47 i eventualment a les sancions quan s'estableixi legalment.

Derivada la responsabilitat, s'insta el responsable solidari perquè pagui en període voluntari. Si el responsable solidari no compleix en període voluntari, l'Administració pot exercir l'acció de constrenyiment de forma indistinta contra l'obligat tributari, contra el responsable solidari o contra tots dos.

6. La responsabilitat subsidiària, que és exigible en cas d'incompliment de l'obligat tributari i del responsable solidari en període de constrenyiment, comprèn només la quota de tributació i eventualment a les sancions quan s'estableixi legalment.

L'exigència de responsabilitat subsidiària requereix la declaració d'insolvència del deutor directe i, si és el cas, del responsable solidari, i també un acte previ de derivació de responsabilitat del deutor directe, sense perjudici de les mesures cautelars que es puguin adoptar, d'acord amb la present Llei.

7. Els responsables tenen dret al reintegrament per part del deutor directe de les quantitats satisfetes, d'acord amb la legislació civil.

Article 34. Responsables solidaris

1. Són responsables solidaris del deute tributari les persones i les entitats següents:

- a) Les que col·laborin activament en la comissió d'una infracció tributària. La seva responsabilitat s'estén també a la sanció.
- b) Els partícips o cotitulars de les herències jacents, les comunitats de béns i d'altres entitats sense personalitat jurídica, en proporció a les seves participacions respectives, respecte a les obligacions tributàries de les entitats esmentades. En aquest cas, també responen per les eventuais sancions imposades.

2. També són responsables solidaris del pagament del deute tributari pendent i, si és el cas, de les sancions tributàries, inclosos els recàrrecs i l'interès moratori que resulti exigible, quan sigui procedent, fins a l'import del valor dels béns o drets que l'Administració tributària hagi pogut embargar o disposar, i sense perjudici de la possible responsabilitat penal, les persones següents:

- a) Les que causin l'ocultació de béns o drets de l'obligat al pagament o hi col·laborin.
- b) Les que per dol, culpa o negligència incompleixin les ordres d'embargament.
- c) Les que, amb coneixement de l'embargament, de la mesura cautelar o de la constitució d'una garantia, col·laborin en la disposició dels béns o drets embargats, o de l'objecte de mesura cautelar o garantia, o la consentin.
- d) Les persones o entitats dipositàries dels béns del deutor que, un cop han rebut la notificació de l'embargament d'aquests béns, col·laboren en la disposició dels béns esmentats o la consenten.

3. També són responsables solidàries les persones o entitats que tinguin el control efectiu, directe o indirecte, total o parcial, de persones jurídiques que hagin estat creades o utilitzades de forma abusiva per eludir la responsabilitat patrimonial davant l'Administració. En aquest cas, l'Administració ha de provar i motivar l'existència d'abús de la norma tributària, d'acord amb l'article 13.

4. Les lleis en general i en particular les de cada tribut poden establir altres supòsits de responsabilitat solidària, diferents dels previstos anteriorment.

5. El procediment per declarar la responsabilitat solidària es regula reglamentàriament.

Article 35. Responsables subsidiaris

1. Són responsables subsidiaris del deute tributari les persones o les entitats següents:

- a) Els administradors de fet o de dret de persones jurídiques, quan aquestes persones jurídiques hagin comès infraccions tributàries i els administradors no hagin realitzat els actes necessaris perquè complissin les obligacions tributàries, quan hagin consentit que les persones que depenen d'ells incompleixin les obligacions tributàries o quan hagin adoptat acords que hagin fet possible les infraccions. La seva responsabilitat també s'estén a les sancions. No obstant això, si el fet deriva d'una decisió col·lectiva, aquesta

responsabilitat no s'estén a aquells que s'hi hagin oposat. La constància de l'oposició a la decisió és un requisit necessari a aquest efecte.

b) Els administradors de fet o de dret de persones jurídiques que hagin cessat en l'activitat, per les obligacions tributàries meritades que es trobin pendents en el moment del cessament, si no han fet tot el raonablement possible per pagar-les, o bé si han adoptat acords o pres mesures que siguin causa de l'impagament.

c) Les persones que succeeixin en la titularitat o en l'exercici d'activitats econòmiques, per les obligacions tributàries del titular anterior derivades del seu exercici.

d) Els adquirents de béns afectes al pagament de deutes tributaris en els termes de l'article 37.

2. Les lleis en general, i en particular les de cada tribut, poden establir altres supòsits de responsabilitat subsidiària, diferents dels previstos anteriorment.

3. El procediment per declarar la responsabilitat subsidiària s'estableix reglamentàriament.

Article 36. *Transmissió de negocis amb deutes tributaris pendents*

1. Els adquirents de negocis en el supòsit de la lletra c) de l'apartat 1 de l'article 35, poden sol·licitar a l'Administració un certificat de deutes tributaris pendents. En aquest cas, la seva responsabilitat queda limitada als deutes indicats. L'Administració disposa d'un mes per emetre i lliurar el certificat al sol·licitant. La responsabilitat de l'adquirent quedarà limitada als deutes, sancions i responsabilitats contingudes en el certificat. En el cas que el certificat s'emetés sense fer menció de deutes, sancions o responsabilitats, o no s'emetés en el termini previst, el sol·licitant quedarà exempt de la responsabilitat a la que es refereix l'article 35.

2. La tramitació i el contingut del certificat es regula reglamentàriament.

Article 37. *Adquirents de béns afectats per llei al compliment de deutes tributaris*

1. L'adquirent de béns afectats per llei al compliment de les prestacions tributàries respon amb aquests béns del deute tributari si aquest no ha estat satisfet per l'obligat tributari o, si escau, pel responsable solidari o subsidiari. Mai no respon de les sancions imposades als obligats tributaris esmentats.

2. L'adquirent de béns afectats a què es refereix l'apartat anterior no té la condició d'obligat tributari si, abans de perfeccionar l'adquisició dels béns, sol·licita de l'Administració un certificat dels deutes tributaris pendents a càrrec del transmissor en els termes indicats reglamentàriament i aquest certificat és negatiu. L'Administració disposa d'un mes per a emetre i lliurar el certificat al sol·licitant. En el cas que l'Administració no lliuri el certificat dins el termini fixat, es considerarà que el certificat és negatiu, i per tant, l'adquirent referit a l'apartat 1 no tindrà la consideració d'obligat tributari.

3. La derivació d'acció administrativa contra els béns afectats requereix acte administratiu previ.

Secció segona. Capacitat d'obrar i representació

Article 38. *Capacitat d'obrar i representació*

1. Tenen capacitat d'obrar en l'ordre tributari, les persones físiques i jurídiques que la tinguin conforme al dret.

2. Les persones jurídiques actuen per mitjà de les persones que exerceixin, en el moment en què es produeixin les actuacions tributàries corresponents, la seva administració, ja sigui de manera individual o formant part de l'òrgan a qui correspongui aquesta administració, bé sigui per disposició legal bé sigui per acord adoptat vàlidament.

3. Els obligats tributaris amb capacitat d'obrar poden actuar mitjançant representant, amb el qual es mantenen les actuacions administratives successives, si no es fa cap manifestació en sentit contrari. La representació dels obligats tributaris es determinarà reglamentàriament.

4. Els obligats tributaris que no tinguin capacitat d'obrar actuen per mitjà dels seus representants legals.

5. Per als procediments d'aplicació dels tributs, per interposar recursos o desistir-ne, renunciar a drets, assumir o reconèixer obligacions en nom de l'obligat tributari, sol·licitar devolucions d'ingressos indeguts i per actuar en la resta de supòsits en què sigui necessària la signatura de l'obligat tributari, cal acreditar-ne la representació amb poder mitjançant document públic o privat amb signatura legitimada notarialment o compareixença davant l'òrgan administratiu competent, o amb el model normalitzat aprovat a aquest efecte.

Per als actes de tràmit es presumeix que està concedida la representació.

6. La manca o insuficiència del poder no impedeix que es consideri realitzat l'acte de què es tracti, sempre que s'acompanyi o s'esmeni en el termini de deu dies, que ha de donar a aquest efecte l'òrgan administratiu, o que es pugui provar coneixement o anuència de l'obligat tributari amb la representació de fet.

7. En els casos d'herències jacents, fundacions, comunitats de béns i d'altres entitats sense personalitat jurídica, té la representació qui l'exerceixi, sempre que resulti acreditada de forma fefaent; si no es designa representant, es considera com a tal qui exerceixi la gestió o direcció de l'entitat; i si no n'hi ha, qualsevol dels membres o partícips de l'entitat.

8. Quan es presenti per mitjans telemàtics qualsevol document o declaració davant l'Administració tributària, el presentador ha d'actuar amb la representació que sigui necessària per a cada supòsit. L'Administració tributària pot requerir l'acreditació de la representació esmentada en qualsevol moment.

9. Als efectes de les seves relacions amb l'Administració tributària, els obligats tributaris que no resideixen al Principat d'Andorra han de designar un representant persona física o jurídica amb residència en territori andorrà quan actuïn a Andorra per mitjà d'un establiment permanent, o quan ho estableixi expressament la normativa tributària. Aquesta designació s'ha de comunicar a l'Administració tributària en els termes que la normativa del tribut assenyali. El nomenament d'un representant no supleix l'obligació d'obtenir un NRT per part de l'obligat tributari no resident, llevat que la llei pròpia de cada tribut estableixi el contrari.

10. Quan el representant fiscal tramiti per l'obligat tributari al que representa les devolucions tributàries dels articles 29 i 30, l'abonament es realitzarà directament a l'obligat tributari.

Article 39. Domicili a efectes tributaris

1. El domicili fiscal és el lloc de localització de l'obligat tributari en les seves relacions amb l'Administració tributària.

2. A efectes tributaris el domicili es determina de la manera següent:

a) Per a les persones físiques residents al Principat d'Andorra, el domicili fiscal és el domicili habitual.

L'Administració tributària pot considerar que a efectes fiscals és domicili de les persones físiques que desenvolupin activitats econòmiques el lloc on sigui efectivament centralitzada la gestió administrativa i la direcció de les activitats desenvolupades.

b) Per a les persones jurídiques residents, el domicili fiscal és el domicili social, sempre que hi siguin efectivament centralitzades la seva direcció i gestió. Altrament, ho és el domicili dins del Principat d'Andorra on radiquin efectivament la direcció o gestió esmentades.

c) Per a les societats civils, herències jacents, comunitat de béns i totes aquelles entitats o patrimonis autònoms residents que malgrat no tenir personalitat jurídica constitueixen una unitat econòmica separada susceptible d'imposició, el domicili fiscal és el domicili social, sempre que hi siguin efectivament centralitzades la direcció i la gestió. Altrament, ho és el domicili dins del Principat d'Andorra on radiquin efectivament la direcció o gestió esmentades.

3. Els obligats tributaris no-residents fiscals en el territori andorrà tenen el seu domicili fiscal, a l'efecte del compliment de les seves obligacions tributàries, a Andorra:

a) Quan operin a Andorra a través d'un establiment permanent, al lloc on radiqui la gestió administrativa efectiva i la direcció de l'empresa en el territori andorrà.

b) Quan obtinguin rendes derivades de béns immobles, en el domicili fiscal del representant i, si no n'hi ha, al lloc de situació de l'immoble corresponent.

c) En els casos restants, en el domicili fiscal del representant o, si no n'hi ha, en el del retenidor o el del responsable solidari.

4. L'Administració tributària pot exigir a l'obligat tributari que declari el seu domicili als efectes d'aquesta Llei. La manca de designació, a banda de les sancions que escaiguin, no impedeix l'aplicació dels tributs d'acord amb aquesta Llei.

Quan un obligat tributari canviï de domicili, ho ha de posar en coneixement de l'Administració en el termini d'un mes, mitjançant el model de formulari normalitzat aprovat a aquest efecte. El canvi de domicili no produeix efectes davant de l'Administració fins que no es presenta aquesta declaració. L'Administració pot rectificar el domicili tributari dels obligats tributaris mitjançant la comprovació pertinent.

Capítol tercer. Dels elements de l'obligació tributària principal i de l'obligació tributària de realitzar pagaments a compte

Secció primera. Base de tributació: mètodes de tributació

Article 40. *Base de tributació*

1. La base de tributació és una magnitud mesurada en o no en diner, que resulta de la valoració del fet generador.

2. El mesurament de la base de tributació es pot fer, d'acord amb la llei particular de cada tribut, mitjançant els sistemes següents:

- a) Determinació directa.
- b) Determinació objectiva.
- c) Estimació indirecta.

3. Les lleis de cada tribut poden establir diferents modalitats de cadascun dels sistemes de mesurament de la base de tributació.

Article 41. *Sistema de determinació directa*

La base de tributació es mesura de manera general mitjançant el sistema de determinació directa. S'empra per mesurar-la o quantificar-la exactament conforme a la realitat dels fets, mitjançant les declaracions o els documents presentats o les dades o els registres existents.

Article 42. *Sistema de determinació objectiva*

El sistema de determinació objectiva de la base de tributació s'empra per mesurar-la o quantificar-la aproximadament en els supòsits d'impossibilitat o de greu dificultat de delimitar-la amb exactitud, a partir dels signes, índexs o mòduls, o d'altres elements disponibles relacionats directament amb la base de tributació i assenyalats específicament per la normativa particular de cada tribut.

Article 43. *Sistema d'estimació indirecta*

1. El sistema d'estimació indirecta de la base de tributació s'empra, com a sistema subsidiari del de determinació directa, per mesurar o quantificar aquesta base en els supòsits de manca de presentació de declaracions, autoliquidacions o documents o d'inexistència de dades, llibres o de registres comptables o en qualsevol altre cas d'impossibilitat de determinació directa fonamentada per l'Administració.

2. Les bases o els rendiments es determinen mitjançant l'aplicació de qualsevol dels mètodes següents, indistintament o conjuntament:

- a) Aplicació de dades i d'antecedents disponibles que siguin rellevants a l'efecte.

b) Utilització d'elements indiciaris que acreditin indirectament l'existència de béns, drets o rendes, ingressos, vendes, costos i rendiments que siguin típics del sector econòmic, ateses les circumstàncies de cada obligat tributari i de la seva situació específica.

c) Valoració de magnituds, índexs, mòduls o dades que concorrin en els obligats tributaris, segons les dades que es posseeixin en supòsits similars o equivalents.

3. Les bases determinades per aquest mètode requereixen d'una motivació especialment referida a les causes determinants per a l'aplicació del mètode d'estimació indirecta i la justificació dels mitjans elegits per a la determinació de les bases; que poden ser rebatudes per l'obligat tributari mitjançant les proves corresponents. No és admissible l'aportació de proves relatives a la comptabilitat si aquesta no ha estat aportada en el procediment d'inspecció.

Secció segona. Altres elements de l'obligació tributària

Article 44. *Base de liquidació*

La base de liquidació és la magnitud resultant de practicar en la base de tributació, si escau, les reduccions establertes en les normes tributàries.

Article 45. *Tipus de gravamen*

1. Tenen la consideració de tipus de gravamen les quantitats fixes expressades en una quantitat de moneda per la base o trams de la base de tributació, així com les quantitats percentuals de caràcter proporcional o progressiu que correspongui aplicar sobre la base de tributació o base de liquidació respectiva, segons que escaigui, per determinar la quota de tributació.

2. La llei de cada tribut pot preveure l'aplicació d'un tipus zero, així com de tipus reduïts o bonificats.

Article 46. *Quota de tributació i de liquidació*

1. La quota de tributació es pot determinar en funció del tipus de gravamen aplicable a la base de tributació, segons una quantitat fixa assenyalada en la norma corresponent, o conjuntament per ambdós procediments.

2. La quota de liquidació és el resultat de restar a la quota de tributació les deduccions, les bonificacions, les addicions o els coeficients previstos, si escau, en la llei de cada tribut, sense perjudici dels possibles acords tributaris especials subscrits entre l'Administració i els inversors d'interès general, segons s'estableix a l'article 67.

3. La quota diferencial és el resultat de restar a la quota de liquidació l'import dels pagaments a compte, en qualsevol de les seves modalitats, conforme a la normativa de cada tribut.

4. Cal reduir-se d'ofici el deute tributari quan, de l'aplicació dels tipus de gravamen, resulti que a un augment de la base li correspon una proporció de la quota superior a aquest augment. La reducció ha de comprendre, com a mínim, aquest excés. S'exceptuen d'aquesta regla els casos en què el deute tributari s'hagi de pagar mitjançant quotes fixes.

Capítol quart. Del deute tributari

Secció primera. Disposicions generals

Article 47. *Contingut del deute tributari*

1. El deute tributari consisteix en la quota o import a ingressar derivat de l'obligació tributària principal o de l'obligació de realitzar pagaments a compte.

2. La llei de cada tribut pot establir deduccions i reduccions de qualsevol tipus de la quota de tributació.

3. El deute tributari inclou també, si és el cas:

a) Els recàrrecs, establerts sobre la base de tributació o sobre la quota de liquidació.

b) Els interessos d'ajornament i fraccionament, exigibles al tipus d'interès moratori.

- c) Els recàrrecs per declaració extemporània.
- d) El recàrrec del període executiu, en els casos i pels imports establerts en la present Llei.
- e) L'interès moratori.

4. Les sancions tributàries establertes en la present Llei no formen part del deute tributari.

Article 48. *Extinció del deute tributari*

1. Els deutes tributaris es poden extingir per pagament voluntari o executiu, prescripció, compensació, condonació o insolvència provada de l'obligat tributari, sense perjudici de la possible derivació de responsabilitat, pels mitjans que preveu la normativa duanera i pels altres mitjans que estableixen les lleis, i sense perjudici també de la rehabilitació dels crèdits en cas de cessament de la insolvència del deutor.
2. El pagament, la compensació, la deducció sobre transferències o la condonació del deute tributari té efectes alliberadors exclusivament per l'import pagat, compensat, deduït o condonat.

Secció segona. Pagament

Article 49. *Modalitats de pagament*

1. Com a norma general, el pagament voluntari s'ha de fer en efectiu, xec o taló conformats de compte o dipòsit bancari, transferència bancària o qualsevol altre document mercantil equivalent, i també per qualsevol altre mitjà que es determini reglamentàriament o per la llei, en particular per les pròpies de cada tribut.
2. Els pagaments en efectiu s'han de fer en la moneda oficial del Principat d'Andorra llevat que la llei pròpia de cada tribut disposi una altra cosa.
3. El pagament en termini voluntari o executiu es pot realitzar en espècie, mitjançant béns d'interès general, culturals o d'una altra naturalesa, en les condicions establertes en aquesta llei i en particular en la llei de cada tribut, i també reglamentàriament.
4. Concretament, s'han de regular reglamentàriament els requisits i les condicions perquè el pagament es pugui efectuar utilitzant tècniques i mitjans electrònics, informàtics o telemàtics.
5. La utilització d'altres mitjans de pagament només allibera el deutor quan han estat expressament autoritzats.
6. S'entén pagat en efectiu el deute tributari en el moment en què s'efectuï l'ingrés del seu import en els òrgans competents, mitjançant les caixes principals i auxiliars respectives, les entitats bancàries en cas de conveni de col·laboració aprovat pel Govern o a qualsevol altra entitat autoritzada a aquest efecte. Pel que fa a altres formes de pagament, el deute tributari s'entén satisfet tal com es determini reglamentàriament.

Article 50. *Subjectes legitimats per percebre i realitzar el pagament*

1. Els òrgans competents de cada tribut, per mitjà de les caixes principals i auxiliars respectives, estan legitimats per rebre el pagament de les quotes i dels deutes tributaris, de les quantitats retingudes a títol de tribut i dels imports a compte de quotes de tributació. Així mateix, hi estan legitimades les entitats bancàries en cas de conveni de col·laboració aprovat pel Govern.

Els pagaments efectuats a òrgans de l'Administració diferents de l'òrgan al qual correspon legalment realitzar el pagament alliberen l'obligat tributari i el responsable de la seva obligació de pagament a l'òrgan competent, sense perjudici de la possible responsabilitat del pagador. No obstant això, el pagament realitzat a tercers no vinculats amb l'Administració no allibera l'obligat tributari ni els possibles responsables solidaris o subsidiaris.

2. Els obligats tributaris corresponents, així com qualsevol persona que manifesti actuar en nom o representació seus, estan legitimats per realitzar el pagament de les quotes i els deutes tributaris, de les quantitats retingudes a títol de tribut i dels imports a compte de quotes de tributació.

Article 51. *Temps de pagament*

1. El deute tributari resultant d'una autoliquidació s'ha de pagar en el termini establert en la normativa de cada tribut.
2. En el cas de deutes tributaris derivats de liquidacions practicades per l'Administració, el pagament s'ha de fer efectiu en el termini d'un mes a comptar de la notificació de l'acte de liquidació. La llei particular de cada tribut pot, però, fixar terminis diferents.
3. El venciment del termini establert per al pagament sense que s'hagi fet efectiu podria determinar la meritació de l'interès moratori, sense perjudici del que s'estableix en els articles 24 i 25 en relació amb els recàrrecs per extemporaneïtat i del període executiu.
4. Un cop iniciat el període executiu, el pagament del deute tributari s'ha de realitzar en el termini d'un mes a comptar de la notificació de la provisió de constrenyiment.
5. Els deutes duaners es paguen d'acord amb la seva normativa respectiva.

Article 52. *Imputació de pagaments*

1. Els deutes tributaris són independents entre si, tant per la totalitat de l'import respectiu com quant a les porcions en els casos de fraccionament, de tal forma que el pagament d'un deute tributari o d'un ingrés a compte de venciment posterior no extingeix la facultat de l'Administració d'exigir els anteriors no pagats.
2. L'obligat al pagament de diversos deutes tributaris pot imputar cada pagament al deute que lliurement determini. Si els deutes es troben en període executiu, la imputació es farà al deute més antic.

Article 53. *Ajornament i fraccionament del pagament*

1. El pagament ha de comprendre l'import total del deute tributari perquè produeixi l'efecte d'extingir l'obligació tributària.

Això no obstant, l'obligat tributari pot sol·licitar l'ajornament o el fraccionament del deute tributari, tant en període voluntari com de constrenyiment, amb oferta de garantia, quan la seva situació economicofinancera li impedeixi efectuar, de forma transitòria, el pagament en els terminis establerts.

No poden ser objecte d'ajornament o fraccionament els deutes tributaris corresponents a obligacions tributàries que hagin de complir el retenidor o l'obligat a realitzar ingressos a compte, excepte en els supòsits excepcionals admesos per la norma tributària.

2. L'ajornament o el fraccionament comporten la meritació de l'interès moratori sobre les quantitats ajornades o fraccionades.
3. La sol·licitud d'ajornament o fraccionament en període voluntari impedeix l'inici del període de constrenyiment. En qualsevol moment abans de l'execució de l'embargament, es pot sol·licitar l'ajornament o el fraccionament, i es poden oferir com a garantia els mateixos béns embargats.
4. El procediment de sol·licitud d'ajornament o fraccionament s'ha de determinar reglamentàriament.
5. En cas d'ajornament i un cop vençut el termini atorgat, la falta de pagament determina:
 - a) En període voluntari, l'exigència immediata per via de constrenyiment de la part del deute ajornat que ha esdevingut impagat.
 - b) En període de constrenyiment, la represa del procediment executiu.
6. En cas de fraccionament, la falta de pagament d'un sol termini determina:
 - a) En període voluntari, l'exigència immediata per via de constrenyiment de les quantitats vençudes; si aquestes quantitats no s'ingressen, es consideren vençuts la resta de terminis pendents, els quals, així mateix, s'exigeixen per via de constrenyiment.
 - b) En període de constrenyiment, la represa del procediment executiu en relació amb els terminis pendents.

7. En el supòsit d'incompliment reiterat, l'Administració considera vençuda la totalitat del deute fraccionat i exigeix a l'obligat tributari el pagament per la via de constrenyiment. A aquest efecte, es considera incompliment reiterat la falta de pagament per part de l'obligat tributari de dues o més fraccions del deute, tant de forma consecutiva en el temps com de forma no consecutiva.

Secció tercera. Prescripció

Article 54. *Terminis i còmput de prescripció*

1. Prescriuen al cap de tres anys els drets i les accions següents:

- a) El dret de l'Administració a determinar el deute tributari mitjançant la liquidació oportuna.
- b) L'acció per imposar sancions tributàries.
- c) El dret a sol·licitar, i en el seu cas obtenir, les devolucions derivades de la normativa de cada tribut i les devolucions d'ingressos indeguts.
- d) El dret de l'Administració a exigir el pagament dels deutes tributaris liquidats i autoliquidats.
- e) El dret de l'Administració a exigir el pagament de les sancions tributàries.

2. El termini de prescripció comença a comptar, respectivament:

- a) Des de la data en què s'acabi el termini reglamentari per presentar la declaració o l'autoliquidació corresponent.
- b) Des del moment en què s'hagin comès les infraccions respectives o, si és el cas, des de la data en què s'acabi el termini reglamentari per presentar l'autoliquidació corresponent al període en què s'ha comès la infracció.
- c) Des de la data en què s'acabi el termini per sol·licitar la devolució corresponent derivada de la normativa de cada tribut o, en defecte de termini, des del dia en què la dita devolució es va poder sol·licitar.
- d) Des de la data en què s'hagi fet efectiu l'ingrés indegut.
- e) Des de la data de la notificació de la liquidació.
- f) Des de la data en què s'acabi el termini per fer el pagament del deute tributari en període voluntari.
- g) Des de la data de la notificació de l'acord d'imposició de sanció.
- h) Des de la data en què s'acabin els terminis establerts per efectuar les devolucions derivades de la normativa de cada tribut o des de la data de notificació de l'acord on es reconegui el dret a percebre la devolució dels ingressos indeguts.

3. El termini de prescripció per exigir l'obligació de pagament als responsables solidaris comença a comptar el dia en què s'acabi el termini de pagament del deutor directe en període voluntari. En el cas dels responsables subsidiaris, comença a partir de l'última actuació del procediment de constrenyiment realitzada amb coneixement formal del deutor directe. Això no obstant, si els fets que originen la responsabilitat solidària són posteriors a la data esmentada, el termini de prescripció comença a comptar des de la data en què s'originin els fets que donen lloc a la responsabilitat solidària.

4. El termini de prescripció per exigir l'obligació de pagament als responsables subsidiaris comença a comptar des de la notificació de l'última actuació recaptadora practicada al deutor directe, o si és el cas de qualsevol dels responsables solidaris.

5. El termini de prescripció indicat en l'apartat 1 es pot ampliar en un termini màxim d'un any si es produeix la interrupció de la prescripció com a conseqüència de la realització d'alguna de les actuacions previstes en l'article 55. En qualsevol altre cas el termini de prescripció serà el previst en l'apartat 1 d'aquest article.

Article 55. *Interrupció de la prescripció*

1. El termini de prescripció s'interromp per:

- a) Qualsevol acció de l'Administració, notificada a l'obligat tributari d'acord amb la present Llei, conduent al reconeixement, la regularització, la comprovació, la inspecció, la recaptació, l'assegurament o la liquidació de la totalitat o part de l'obligació tributària.
- b) Per qualsevol actuació de l'obligat tributari conduent al pagament o el reconeixement del deute directament davant l'Administració o, indirectament, per la interposició de recursos de qualsevol mena.
- c) En relació amb la devolució d'ingressos indeguts, el termini de prescripció s'interromp en el moment en què l'Administració reconegui el deute, notificant-ho fefaentment a l'obligat tributari o, si aquest li n'exigeix el pagament per qualsevol via, quan l'Administració en tingui coneixement també de forma fefaent. També s'interromp quan es reiteri la sol·licitud o s'interposin recursos de qualsevol mena.
2. El període d'interrupció de la prescripció s'inclou dintre del còmput total del període de prescripció de l'impost, excepte en el supòsit establert en l'apartat següent.
3. Si el termini de prescripció s'ha interromput per la interposició d'un recurs judicial, el termini de prescripció es reprèn de nou quan l'Administració rebi la notificació de la sentència o de la resolució ferma que posi fi al procediment judicial. En qualsevol cas, el temps transcorregut abans de l'inici de la interrupció s'inclourà igualment dintre del còmput total del període de prescripció de l'impost.
4. Si el termini de prescripció s'ha interromput per la declaració en estat de cessació de pagaments o fallida del deutor, el termini de prescripció es reprèn en el moment en què es clausuri el procediment concursal.
5. Si hi ha diversos deutes en relació amb un obligat tributari, la interrupció de la prescripció tan sols té efectes en relació amb el deute de què es tracti.
6. Interromput el termini de prescripció per un obligat tributari, aquest efecte s'estén a tots els altres obligats tributaris, inclosos els responsables.
7. Les interrupcions indicades en els apartats anteriors no poden suposar un allargament del termini de prescripció inicial superior a un any, excepte el previst en l'apartat 3.

Article 56. Efectes de la prescripció

1. La prescripció s'aplica d'ofici, mitjançant resolució de l'òrgan competent, sense necessitat que s'invoqui o s'exceptui per part de l'obligat tributari. La prescripció guanyada extingeix el deute tributari.
2. L'obligació de justificar la procedència de les dades, documents i la resta d'obligacions formals, que tinguin el seu origen en operacions realitzades en períodes impositius prescrits, però amb efectes en períodes no prescrits, es manté durant el termini de prescripció del dret a determinar els deutes tributaris afectats per l'operació corresponent.

Secció quarta. Altres vies d'extinció del deute tributari i sancions**Article 57. Compensació**

1. Les quotes i, si és el cas, els deutes tributaris en general i les sancions, es poden extingir, totalment o parcialment, mitjançant compensació amb els crèdits tributaris de manera principal i no tributaris de manera subsidiària, dels obligats tributaris envers l'Administració, reconeguts, en les condicions que s'estableixin reglamentàriament.
2. La compensació pot tenir lloc d'ofici o a instància de l'obligat tributari. En aquest últim cas, si s'adequa als requisits reglamentaris, l'Administració hi ha d'accedir. En tot cas, la sol·licitud de compensació interromp el termini de pagament, que s'ha de reprendre en cas de denegació.
3. El procediment i els requisits per a la compensació de crèdits es determinen reglamentàriament.

Article 58. Condonació

Les quotes i els deutes tributaris només poden ser objecte de condonació durant el temps, en la quantia i amb els requisits que estableixi una llei específica per a cada cas o cada grup de casos homogenis.

Article 59. *Insolvència provada de l'obligat tributari*

1. L'Administració pot declarar provisionalment extingit, en la forma que es determini reglamentàriament, qualsevol dret de cobrament tributari a favor seu, en el cas d'insolvència provada, total o parcial, dels obligats tributaris segons s'estableix en la lletra b) de l'apartat 1 de l'article 114. No obstant això, els mateixos obligats tributaris poden ser rehabilitats dins del termini de prescripció, segons s'estableix en l'apartat 2 de l'article 114.

2. Un cop vençut el termini de prescripció sense que s'hagi procedit a la rehabilitació esmentada, l'Administració declara definitivament extingits els crèdits afectats.

Secció cinquena. Garanties**Article 60. *Tipus de garanties***

Els crèdits a favor de l'Administració poden quedar garantits mitjançant les garanties següents:

- a) Aval d'una entitat bancària degudament autoritzada a operar al Principat d'Andorra.
- b) Fiança personal o solidària, prestada per dues persones de reconeguda solvència a criteri de l'Administració.
- c) Hipoteca.
- d) Dret de prelació, consistent a atorgar a l'Administració la preferència de cobrament de deutes tributaris vençuts i no satisfets respecte a la resta de creditors, amb el producte obtingut de la realització de béns de l'obligat tributari de què es tracti.
- e) Dret d'afectació, consistent, en cas d'establir-ho la llei en general, i en particular la de cada tribut, que determinats béns objecte de tràfic quedin sotmesos a responsabilitat patrimonial per raó dels deutes tributaris, liquidats o no, del transmissor. El dret d'afectació no s'estén a l'adquisició per un tercer amb bona fe i just títol d'un bé o d'un establiment mercantil o industrial.
- f) Dret de retenció, envers tothom, que afecta les mercaderies subjectes a tributs indirectes, per l'import del crèdit liquidat i no satisfet respectivament, si no se'n garanteix suficientment el pagament.

Article 61. *Garanties en l'ajornament i el fraccionament*

1. Per tal de garantir els fraccionaments i els ajornaments del crèdit administratiu, l'Administració tributària exigeix una garantia suficient consistent en un aval o una fiança d'una entitat bancària degudament autoritzada a operar al Principat d'Andorra.

2. En el supòsit que es justifiqui fefaentment la impossibilitat d'obtenir l'aval o la fiança esmentats, o que es demostrï que el fet d'obtenir-la perjudicaria greument la viabilitat de l'activitat econòmica de l'obligat tributari, l'Administració pot exigir que es constitueixi una hipoteca, una penyora, una fiança personal i solidària o qualsevol altra garantia que estimi convenient, en la forma en què es determini reglamentàriament.

3. L'Administració pot dispensar totalment o parcialment de garantia l'obligat tributari en els supòsits següents:

- a) Quan les quanties siguin inferiors a la que es determini reglamentàriament.
- b) Quan l'obligat a realitzar el pagament del deute tributari provi fefaentment que no disposa de béns suficients per garantir el deute i que l'execució del seu patrimoni pot afectar greument la capacitat productiva i de treball de la seva activitat econòmica, o pot produir greus perjudicis a l'Administració tributària, en la forma en què es determini reglamentàriament. En aquest cas es poden adoptar les mesures cautelars regulades a l'article següent.
- c) En qualsevol altre cas que s'estableixi en la normativa tributària.

Article 62. *Mesures cautelars de caràcter provisional*

1. Per tal d'assegurar el cobrament dels crèdits liquidats a favor de l'Administració, l'Administració tributària pot adoptar mesures cautelars de caràcter provisional, si hi ha indicis racionals que el cobrament esmentat

es pot veure impedit o greument dificultat considerant la situació patrimonial del deutor o la realització d'actuacions per reduir la seva solvència.

2. Si adopta mesures cautelars, l'Administració ho ha de notificar a l'obligat tributari, amb una exposició de motius suficientment raonada que les justifiqui.

3. Les mesures adoptades han de ser proporcionals a la situació que es pretengui evitar i al deute que es pretengui cobrar. L'Administració tributària no pot adoptar mesures cautelars que comportin un perjudici difícil o impossible de reparar.

4. L'Administració tributària pot adoptar com a mesura cautelar la retenció del pagament de devolucions tributàries.

5. L'Administració adopta les mesures cautelars mitjançant un procediment tributari, quan es produeixin les causes relacionades a l'apartat 1.

6. Les mesures cautelars deixen de tenir efecte al cap de sis mesos de ser adoptades, tret que hagin desaparegut abans les circumstàncies que les van motivar, que es produeixi el pagament del deute tributari o que siguin substituïdes per una garantia suficient a criteri de l'Administració tributària si ho sol·licita l'obligat tributari.

El termini de sis mesos esmentat pot ser ampliat en sis mesos més, per resolució motivada de l'Administració tributària.

Títol III. Aplicació dels tributs

Capítol primer. Dels principis generals de l'aplicació dels tributs

Secció primera. Principis generals

Article 63. Àmbit d'aplicació i competència

1. L'aplicació dels tributs comprèn les activitats següents de l'Administració tributària:

- a) Informació i assistència dels obligats tributaris.
- b) Gestió, inspecció i recaptació dels tributs.
- c) Qualsevol actuació de l'obligat tributari en exercici dels seus drets en el marc de la relació jurídica tributària.
- d) Qualsevol altra actuació determinada per llei.

2. L'Administració tributària té competència territorial i funcional en l'aplicació dels tributs, respectant les competències en l'àmbit tributari dels comuns.

Secció segona. Informació i consultes tributàries

Article 64. Deure d'informació i assistència als obligats tributaris

1. L'Administració té l'obligació d'informar i assistir els obligats tributaris en relació amb els seus drets i les seves obligacions.

2. Els mitjans a través dels quals informa són els següents:

- a) Publicació de textos actualitzats i consolidats de les normes tributàries.
- b) Publicitat dels criteris administratius en relació amb les normes i els models tributaris.
- c) Respostes de les consultes escrites que són comunicades als consultants, que seran publicades, preservant-ne la privacitat.
- d) Actuacions i acords previs de valoració de determinades operacions.

- e) Acords especials relatius a determinades inversions estratègiques.
- f) Informació verbal, mitjançant comunicació telefònica o cites presencials.
- g) Publicitat dels criteris generals que constitueixen el pla anual de control fiscal.
- h) Campanyes d'informació i difusió.
- i) Altres que es determinin reglamentàriament.

3. L'Administració assistirà als obligats tributaris en el compliment de les seves obligacions tributàries.

Article 65. Consultes tributàries escrites

1. Els obligats tributaris tenen dret a formular consultes escrites a l'Administració tributària. El contingut mínim de la consulta és:

- a) Dades identificadores del consultant.
- b) Antecedents i circumstàncies detallades del cas.
- c) Dubtes que origina en matèria tributària i períodes en què en seria aplicable.

2. A més dels obligats tributaris, estan legitimats per presentar consultes les associacions que agrupin col·lectius que representin persones físiques o jurídiques, els col·legis professionals, les cambres oficials i les organitzacions patronals o sindicals, en relació a qüestions que afectin una pluralitat dels seus membres o associats.

3. L'Administració tributària arxivarà sense donar resposta aquelles consultes que no compleixin amb els requisits contemplats en aquest article.

4. La resolució de la consulta té caràcter vinculant per a l'Administració tributària respecte a la situació jurídica tributària del consultant en el mateix període de l'entrada de la consulta. Mentre no es modifiquin les circumstàncies de fet, l'aplicació del criteri al consultant es manté fins que canviï la normativa o la interpretació jurisprudencial del precepte. Aquests efectes es seguiran per a qualsevol tercer, sempre que els fets i circumstàncies d'aquest obligat tributari siguin assimilables als inclosos en la resposta de la consulta.

5. No es pot interposar recurs contra la resolució d'una consulta, sense perjudici del dret a sol·licitar-ne l'aclariment. No obstant això, els actes de liquidació o de sanció derivats dels criteris continguts en la resposta de la consulta són susceptibles de recurs sota el seu règim general.

6. En els procediments d'aplicació dels tributs l'Administració tributària ha d'aplicar els criteris continguts a les consultes tributàries escrites, sempre que el supòsit de fet sigui assimilable. En tot cas, l'acte de liquidació que es produeixi en relació amb l'operació econòmica o el règim jurídic tributari objecte de la consulta haurà de respectar el contingut de la resposta vinculant, estant obligats tots els òrgans de l'Administració tributària, en tot cas, a respectar el contingut de la mateixa. El criteri de l'Administració contingut en una consulta es pot modificar de forma raonada i amb efectes a partir de la data en què s'emeti la resolució que modifica la posició doctrinal de l'Administració. En el cas que es modifiqui aquest criteri, l'Administració haurà de notificar-ho explícitament i de forma fefaent al consultant, i haurà de realitzar una difusió pública i efectiva de la modificació del criteri, essent d'aplicació un mes després de la mencionada difusió.

7. Les consultes han de ser contestades en un termini màxim de dos mesos a comptar des de la seva entrada a l'Administració tributària. La resposta a la consulta serà vinculant per l'Administració tributària. En el cas de què l'Administració tributària no contesti en el termini indicat, s'aplicarà el criteri de silenci administratiu positiu, entenent-se admesa la proposta realitzada per l'obligat tributari.

8. A l'inici de cada trimestre natural es portarà a terme per part de l'Administració tributària la difusió pública i efectiva de les respostes a les consultes tributàries vinculants a les que hagi donat resposta durant el trimestre anterior, així com les modificacions de criteri indicades en l'apartat 6.

9. El procediment de tramitació i contestació es determina reglamentàriament, prenent en consideració els criteris de subordinació, desenvolupament i complementarietat del contingut de la present Llei.

Secció tercera. Acords de valoració

Article 66. *Acords previs de valoració*

1. Els obligats tributaris poden sol·licitar a l'Administració tributària, quan ho hagi previst la norma de cada tribut, que determini amb caràcter previ i vinculant la valoració a efectes fiscals de rendiments, productes, béns, serveis, despeses i qualsevol altre element determinant del deute tributari.

2. La sol·licitud ha de ser prèvia a l'acabament del termini per presentar l'autoliquidació o la declaració corresponent.

3. El contingut mínim de la sol·licitud, els terminis i la resta de requisits del procediment es regulen reglamentàriament.

4. Mentre no canviïn les circumstàncies indicades a la sol·licitud o a la normativa, la valoració té efectes vinculants per a l'Administració tributària i per al sol·licitant, i no és susceptible de recurs. No obstant això, la liquidació fonamentada en la valoració sí que és susceptible de recurs.

5. La valoració té la vigència que s'estableixi en el mateix acord, tret que la normativa pròpia de cada tribut disposi una altra cosa.

Article 67. *Acords especials*

1. En el cas que un obligat tributari, resident o no resident, estigui interessat a realitzar una inversió estratègica en territori del Principat d'Andorra, pot sol·licitar davant l'Administració general un acord especial.

2. S'entén com a estratègica la inversió que sigui d'interès general o d'utilitat pública per al poble andorrà. Entre altres elements, es valoren els efectes que la inversió pot suposar en el producte interior brut, l'ocupació, els serveis socials, el medi ambient, el progrés tecnològic o en altres àmbits d'interès. L'acord ha d'estar degudament raonat per l'òrgan competent.

3. La norma de cada tribut estableix quins paràmetres poden ser modificats en l'àmbit d'un acord especial. Entre altres, l'acord pot tractar dels elements següents:

- a) Base de tributació.
- b) Tipus de gravamen.
- c) Exempcions i deduccions.
- d) Terminis de pagament.
- e) Exoneració de suportar retencions o de realitzar ingressos a compte.

4. El contingut mínim de la sol·licitud és:

- a) Identificació de les persones o entitats inversores.
- b) Descripció de la naturalesa de la inversió i fonamentació dels beneficis econòmics i socials que suposaria per al Principat d'Andorra.
- c) Pla d'inversió, amb indicació de les fonts de finançament i de l'extensió temporal.
- d) Especificació dels beneficis fiscals sol·licitats.

5. L'òrgan competent archiva l'expedient si no es presenta la documentació mínima i, si un cop requerida la correcció, no s'esmenen els defectes en el termini d'un mes des de la notificació. També s'archiva si considera que no ha de suposar un benefici substancial per al Principat d'Andorra. L'arxiu de l'expedient no és susceptible de recurs.

6. Una vegada admesa a tràmit la sol·licitud, el ministre encarregat de les finances sol·licita al ministre competent en matèria d'economia un informe sobre la justificació de l'interès general o d'utilitat pública, així com la viabilitat econòmica del projecte i del retorn que a llarg termini pot tenir per a l'economia del Principat d'Andorra.

7. Prenent com a base aquest informe, el ministre encarregat de les finances elabora una proposta de tractament tributari especial.

8. Aquesta proposta se sotmet a exposició pública durant un mes perquè qualsevol persona o entitat interessada hi pugui presentar al·legacions.

9. Acabat aquest període, el ministre encarregat de les finances presenta al Govern el projecte d'inversió, l'informe del ministre competent en matèria d'economia, la proposta de tractament tributari especial i les al·legacions presentades per les persones interessades.

10. El Govern decideix bé acceptar l'acord de tractament fiscal especial proposat pel ministre, bé esmenar-lo, bé arxivar l'expedient. En cas de ser aprovada la proposta, el Govern presenta davant el Consell General un projecte de llei que contingui tota la informació justificativa del projecte per la seva aprovació. En el cas de ser aprovat en seu del Consell General, l'acord és enviat al sol·licitant, que disposa d'un mes per acceptar-lo.

Secció quarta. Col·laboració social en l'aplicació dels tributs

Article 68. Obligacions d'informació

1. Les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, així com les entitats de caràcter civil nacionals o estrangeres, estan obligades a proporcionar a l'Administració tributària les dades, informes, antecedents i justificants amb transcendència tributària relacionats amb el compliment de les seves pròpies obligacions tributàries i de tercers quan existeixi un requeriment previ individualitzat dins l'àmbit d'un procediment d'inspecció, de recaptació en període executiu o d'embargament que justifiqui degudament la transcendència de la informació requerida i que s'han utilitzat tots els mitjans disponibles per obtenir la informació sol·licitada.

Les obligacions relatives als requeriments d'informació realitzats d'acord amb el que s'estableix en els acords d'intercanvi d'informació tributària o en els convenis per a l'eliminació de la doble imposició conclosos pel Principat d'Andorra es regeixen pels corresponents acords, convenis i la legislació vigent relativa a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal.

Els retenidors i els obligats a realitzar ingressos a compte han de presentar relacions dels pagaments dineraris o en espècie realitzats a d'altres persones o entitats, en els termes i condicions que estableixi la normativa reguladora de cada tribut.

2. Els requeriments han de precisar la transacció objecte de la investigació, els obligats tributaris o els titulars afectats i el període de temps a què es refereixen.

3. Els funcionaris públics, així com qualsevol altra persona investida de funció pública, resten obligats a col·laborar amb l'Administració tributària subministrant tot tipus d'informació amb transcendència tributària de què disposin, tret que sigui aplicable:

- a) El secret de les dades que s'hagin subministrat a l'Administració per a una finalitat exclusivament estadística.
- b) El secret del protocol notarial.
- c) El secret del contingut de la correspondència i de les comunicacions.

4. L'obligació dels professionals de facilitar informació amb transcendència tributària no afecta les dades privades no patrimonials que es coneguin per motiu de l'exercici de la pròpia activitat, la revelació de les quals atempti contra l'honor o la intimitat personal i familiar. Tampoc no afecta les dades confidencials dels clients de les quals tinguin coneixement com a conseqüència de la prestació de serveis professionals d'assessorament o de defensa.

5. Els professionals no poden invocar el secret professional per impedir la comprovació de la seva pròpia situació tributària.

6. L'obligació d'informació afecta a qualsevol persona física o jurídica resident o no, que operi al Principat d'Andorra i que actui mitjançant relacions o acords fiduciaris de qualsevol tipus, trust, fundacions públiques

o privades o qualsevol altre vehicle anàleg subjecte o no al dret andorrà, en relació als beneficiaris de dites relacions o acords fiduciaris, trust, fundacions públiques o privades o qualsevol altre vehicle anàleg, així com les persones que estableixin dits acords i els pagaments realitzats als eventuais beneficiaris de les rendes obtingudes derivades d'aquesta gestió. Sempre que la fidúcia, el trust, les fundacions públiques o privades o qualsevol altre vehicle anàleg no tingui beneficiaris designats, la informació lliurada ha de correspondre a la persona o persones que les han formalitzat així com les distribucions de beneficis i rendes realitzades durant la seva vigència. Quan no es pugui identificar la o les persones que han formalitzat aquestes relacions o acords fiduciaris, trust, fundacions públiques o privades o qualsevol altre vehicle anàleg, per motiu de defunció de la o les mateixes o bé per a qualsevol altre motiu, l'obligació d'informació afecta únicament els pagaments efectuats durant els últims 15 anys a comptar de la data de defunció de la o les persones que les han formalitzat, en relació a rendes obtingudes pel seu gestor. A tal efecte, s'estableix i es desenvolupa per via reglamentària un registre específic dels professionals o de qualsevol altra persona que gestioni els acords contractuals aquí recollits amb l'obligació de comunicar a aquest registre la informació a la qual es refereix el present article. Les entitats financeres regulades queden exemptes d'aquesta obligació sempre i quan una informació similar hagi de ser transmesa a algun organisme regulador andorrà o de qualsevol estat membre de la Unió Europea.

Article 69. *Autoritats sotmeses al deure d'informar i col·laborar*

1. Les autoritats de qualsevol naturalesa, els titulars dels òrgans del Govern, els comuns i els òrgans que en depenen, els organismes autònoms o les entitats parapúbliques o de dret públic, així com qualsevol altra entitat pública, entre altres, la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els registres públics, i també els notaris dins el marc de les seves actuacions tributàries i, en general, les persones que exerceixen funcions públiques, amb les limitacions i les prohibicions que la seva normativa reguladora imposi, estan obligats a subministrar a l'Administració tributària la informació amb transcendència tributària que gestionen com a resposta a requeriments d'informació individualitzats realitzats en els termes que estableix l'article 68 o d'acord amb el que s'estableix en els acords d'intercanvi d'informació tributària o en els convenis per a l'eliminació de la doble imposició conclosos pel Principat d'Andorra, i a prestar tota la col·laboració, tant a l'Administració tributària com als seus funcionaris, en l'exercici de les seves funcions.
2. La Batllia, els tribunals i la resta d'òrgans de l'Administració de Justícia han de col·laborar amb l'Administració tributària com a resposta a requeriments d'informació individualitzats realitzats en els termes que estableix l'article 68 i comunicar-li, a instància d'aquesta, les dades amb transcendència tributària que es desprenguin de les actuacions judicials de què tinguin coneixement, amb les limitacions del secret sumarial que les lleis els imposin.
3. La cessió de dades de caràcter personal amb transcendència tributària que s'hagi de realitzar a l'Administració tributària d'acord amb el que disposen els apartats anteriors, no requereix el consentiment del subjecte afectat. No obstant això, en els casos d'actuacions d'execució forçosa, totes les persones i entitats públiques i privades estan obligades a prestar la seva col·laboració i a facilitar a l'Administració tota la informació que coneguin en relació amb els béns i drets de la persona executada, sense altres limitacions que les que imposa el respecte als drets fonamentals de les persones i a la normativa vigent en matèria de protecció de dades personals.
4. Les dades, els informes o els antecedents obtinguts per l'Administració tributària en el desenvolupament de les seves funcions tenen caràcter reservat i només es poden utilitzar als efectes de l'efectiva aplicació dels tributs que li correspon gestionar, o per a la imposició de les sancions que siguin procedents, així com la resta de funcions que les lleis li encomanin, sense que puguin ser cedides ni comunicades a tercers, tret que la cessió estigui regulada per llei o d'acord amb allò previst i subjecte als límits establerts en els acords d'intercanvi d'informació tributària o en els convenis de doble imposició conclosos pel Principat d'Andorra, o en la legislació vigent relativa a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal.
5. L'Administració tributària ha d'adoptar en tots els casos les mesures necessàries per garantir la confidencialitat de la informació tributària i el seu ús adequat.

6. Totes les autoritats o els funcionaris que tinguin coneixement d'informació amb transcendència tributària estan obligats al secret professional més estricte i complet, tret dels supòsits de cessió o de comunicació establerts per llei. Amb independència de les responsabilitats penals o civils que se'n puguin derivar, la infracció d'aquest particular deure de secret professional es considera sempre falta molt greu.

Capítol segon. De les normes sobre actuacions i procediments tributaris

Secció primera. Principis i aspectes generals

Article 70. *Notificacions tributàries*

1. En els procediments d'aplicació dels tributs les notificacions es practiquen per qualsevol mitjà que permeti tenir constància de la recepció, de la data, de la identitat de qui rebí la notificació i del contingut de l'acte notificat. Si es compleixen aquestes circumstàncies, la notificació gaudeix de la presumpció que s'ha produït legalment. L'expedient ha de conservar justificació d'aquests elements. El contingut mínim és:

- a) Indicació de les dades de les quals es deriva l'import de la liquidació, amb la motivació suficient.
- b) Mitjans d'impugnació que es poden exercir, amb expressió dels terminis i els òrgans competents per resoldre la impugnació.
- c) Lloc, termini i forma de compliment de la quota de tributació.

2. Les notificacions es practiquen mitjançant:

- a) Agents de l'Administració tributària i altres agents qualificats de l'Administració.
- b) Agents comunals.
- c) Correu certificat, inclosos dels serveis postals de països tercers.
- d) Empreses privades de servei postal que compleixin els requisits d'homologació que es determinin reglamentàriament.
- e) Mitjans electrònics o telemàtics.
- f) Altres formes i procediments que es desenvolupin reglamentàriament.

3. Les notificacions es practiquen a les mateixes oficines de l'Administració, al domicili fiscal o al domicili indicat per l'obligat tributari o pel seu representant. Si es tracta del domicili fiscal de l'obligat tributari o de l'indicat per l'obligat tributari o el seu representant i no es troba al domicili, la notificació es pot lliurar a qualsevol persona major de 18 anys que s'identifiqui amb el document oficial corresponent. En el cas de mitjans electrònics o telemàtics, el sistema de notificació ha de permetre a l'Administració tenir-ne constància de què ha estat practicada, d'acord amb la legislació aplicable en matèria de notificacions d'actes administratius per mitjans electrònics.

4. Si l'obligat tributari o el seu representant rebutgen la notificació, es considera practicada.

5. Si l'obligat tributari no ha comunicat el seu domicili o, en cas que ho hagi fet, no és possible practicar-li la notificació al domicili designat després de dos intents en dies i hores diferents, es fa constar aquesta circumstància a l'expedient. A partir d'aquest moment, les notificacions successives amb l'obligat tributari es realitzen per edicte publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

6. L'Administració pot notificar col·lectivament per edicte publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra les liquidacions corresponents a tributs de caràcter repetitiu, a partir del segon període. En el cas que l'obligat tributari hagi domiciliat el pagament de l'impost en una entitat financera degudament autoritzada a operar al Principat d'Andorra, la notificació es considera efectuada amb la presentació del rebut a l'entitat bancària.

7. Les notificacions defectuoses, per manca d'algun o d'alguns requisits establerts en aquest article, tenen efecte a partir de la data en què l'obligat tributari es considera expressament notificat, en què s'interposa el recurs pertinent o en què s'efectua l'ingrés de la quota de tributació.

8. Les liquidacions notificades correctament a l'obligat tributari l'obliguen a satisfer el deute tributari.

Article 71. *Obligació de resoldre temporàniament i efectes de la falta de resolució expressa*

1. L'Administració tributària està obligada a resoldre expressament totes les qüestions que es plantegin en els procediments d'aplicació dels tributs, així com a notificar la mencionada resolució expressa.

2. El termini màxim en què s'ha de notificar la resolució serà el fixat per la normativa reguladora del corresponent procediment, sense que pugui excedir els sis mesos, excepte que estigui establert per una norma amb rang de llei. Quan les normes reguladores dels procediments no fixin un termini màxim, aquest serà de sis mesos.

Queda exclòs del que s'ha disposat en aquest apartat el procediment de constrenyiment, les actuacions del qual es podran estendre fins el termini de prescripció del dret de cobrament.

Altrament, els terminis es computen segons allò disposat al Codi de l'Administració.

3. Als efectes de donar-se per acomplerta l'obligació de notificar dins del termini màxim de durada dels procediments, serà suficient acreditar que s'ha realitzat un intent de notificació que contingui el text íntegre de la resolució.

Els períodes d'interrupció justificada que s'especifiquin reglamentàriament i les dilacions en el procediment per causa no imputable a l'Administració tributària no s'inclouran en el còmput del termini de resolució.

4. En els procediments iniciats a instància de part, el venciment del termini màxim sense haver-se notificat una resolució expressa produirà els efectes que estableixi la seva normativa reguladora. A aquests efectes, en tot el procediment d'aplicació dels tributs s'haurà de regular expressament el règim d'actes presumptes que li correspongui.

Quan es produeixi la paralització del procediment per causa imputable a l'obligat tributari, l'Administració l'advertirà que, transcorreguts tres mesos, podrà declarar la caducitat del mateix.

5. En els procediments iniciats d'ofici, el venciment del termini màxim establert sense que s'hagi notificat resolució expressa produirà els efectes previstos en la normativa reguladora de cada procediment d'aplicació dels tributs, o subsidiàriament, el que disposi el Codi de l'Administració.

En absència de regulació expressa, es produiran els següents efectes:

a) Si es tracta de procediments dels que es pogués derivar el reconeixement o, en tot cas, la constitució de drets o altres situacions jurídiques individualitzades, els obligats tributaris podran entendre estimats per silenci administratiu els possibles efectes favorables derivats del procediment.

b) En els procediments susceptibles de produir efectes desfavorables o de gravamen es produirà la caducitat del procediment.

6. Una vegada produïda la caducitat, aquesta serà declarada, d'ofici o a instància de l'interessat, ordenant-se l'arxiu de les actuacions.

7. La caducitat del procediment sancionador produirà, per si mateixa, l'extinció dels drets de l'Administració tributària.

Article 72. *Entrada al domicili*

1. L'Administració tributària no pot accedir al domicili particular de l'obligat tributari si no disposa d'una autorització judicial o d'una autorització escrita de l'obligat tributari. La possibilitat d'accés es limita a l'exercici de les funcions atribuïdes per la present Llei.

L'autorització judicial és competència de la jurisdicció administrativa. El batlle valora la sol·licitud de l'Administració tributària en funció de les circumstàncies que concorren i d'acord amb els principis d'adequació, necessitat i proporcionalitat de la mesura sol·licitada.

2. El domicili professional, la seu de direcció i la seu de l'activitat de l'obligat tributari gaudeixen de la mateixa protecció que el disposat en l'apartat anterior pel que fa a determinats espais físics. Aquests espais físics protegits corresponen al centre de direcció de la societat o del negoci, així com el lloc on es custodia la comptabilitat o bé es conserven documents o suports que queden reservats al coneixement de tercers.

3. L'Administració tributària pot accedir al domicili professional o a la seu de direcció o de l'activitat de l'obligat tributari dins l'horari habitual de l'activitat per exercir les funcions atribuïdes per la present Llei, excepte en els espais físics protegits segons l'indicat en els apartats anteriors, l'accés als quals queda sotmès a l'obtenció d'una autorització judicial o d'una autorització escrita de l'obligat tributari o del seu representant legal o fiscal. En cap cas pot accedir fora d'aquest horari.

4. En l'adopció de la mesura judicial d'autorització de l'entrada en els domicilis indicats en els apartats anteriors es posarà especial cura i atenció als criteris d'adequació de la mesura, indispensabilitat de la mateixa i proporcionalitat en sentit estricte, requisits que hauran de ser especialment motivats en la sol·licitud administrativa. L'autorització judicial haurà d'explicitar la causa i l'objecte de la mateixa.

5. Si no hi ha separació física entre el domicili particular i el domicili professional o de l'activitat de l'obligat tributari, s'aplica el que es disposa a l'apartat primer.

6. Els requisits que ha de complir l'autorització de la persona interessada, l'autorització de l'obligat tributari o del seu representant legal o fiscal i la definició de separació física es determinen reglamentàriament.

Article 73. Denúncia pública

1. L'Administració tributària pot rebre denúncies en relació amb actuacions d'obligats tributaris susceptibles de constituir infraccions tributàries de defraudació i té l'obligació de garantir la confidencialitat del denunciant. El denunciant no és en cap cas part en l'eventual procediment.

2. S'arxiven les denúncies manifestament infundades i les que denunciïn conductes que no suposin infraccions tributàries de defraudació.

3. També s'arxiven les denúncies anònimes.

4. Els agents de l'Administració tributària duen a terme les comprovacions que considerin pertinents i poden sol·licitar al denunciant l'aportació de proves. El procediment acaba amb l'arxiu de l'expedient, amb l'inici d'actuacions de comprovació, o amb l'inici d'actuacions inspectores.

5. En qualsevol dels casos, davant de tota denúncia infundada, l'Administració ha d'obrir un expedient sancionador al denunciant per determinar si ha actuat de forma dolosa en l'exercici de la seva denúncia en els termes de l'establert en l'apartat 2 de l'article 125.

Secció segona. Fases del procediment tributari

Article 74. Inici

El procediment tributari comença, d'ofici o a instància de l'obligat tributari, per qualsevol de les formes següents:

a) Per la presentació de declaracions, autoliquidacions o altres comunicacions tributàries per part de l'obligat tributari.

b) Per notificació a l'obligat tributari o al seu representant de l'inici d'un procediment de recaptació, de gestió o d'inspecció, o de qualsevol altre procediment tributari.

c) Per la presentació, per part de l'obligat tributari, de consultes tributàries escrites, sol·licituds d'acords previs de valoració, sol·licituds d'acords especials, sol·licituds de devolució d'ingressos indeguts, i també de qualsevol sol·licitud de reconeixement o d'exercici de drets en l'àmbit jurídic tributari.

Article 75. Desenvolupament

1. La tramitació del procediment es realitza directament o bé amb l'obligat tributari o bé amb el seu representant.

2. L'Administració tributària facilita a l'obligat tributari l'exercici dels seus drets i el compliment de les seves obligacions. Totes les comunicacions contenen una relació succinta de la normativa aplicada al cas.
3. L'Administració tributària no pot exigir l'aportació de documents ja aportats a l'Administració per l'obligat tributari, però pot sol·licitar un aclariment en relació amb aquests documents.
4. L'obligat tributari pot obtenir còpia de l'expedient en què hagi intervingut, un cop posat de manifest.
5. Les actuacions en l'àmbit de l'aplicació dels tributs es documenten en:
 - a) Comunicacions: Les comunicacions són els documents mitjançant els quals l'Administració notifica a l'obligat tributari l'inici del procediment o altres fets o circumstàncies relatius al mateix o efectua els requeriments que siguin necessaris a qualsevol persona o entitat. Les comunicacions podran incorporar-se al contingut de les diligències que s'estenguin.
 - b) Diligències: Les diligències són els documents públics que s'estenen per fer constar fets, així com les manifestacions de l'obligat tributari o persona amb la que s'entenguin les actuacions. Les diligències no podran contenir propostes de liquidacions tributàries.
 - c) Informes: Els informes són documents que contenen informació emesa per l'Administració tributària. Els òrgans de l'Administració tributària emetran, d'ofici o petició de tercers, els informes que siguin preceptius conforme a l'ordenament jurídic, els que sol·licitin altres òrgans o serveis de les Administracions públiques o els poders legislatiu i judicial, en els termes previstos per les lleis, i els que resultin necessaris per l'aplicació dels tributs.
 - d) Actes: Les actes són documents públics emesos per la inspecció, on es recull el resultat de les actuacions de comprovació d'inspecció, i se'n proposa la regularització de l'obligat tributari que la inspecció estimi procedent, o bé se'n declara la conformitat.

Les actes tenen el valor probatori d'un document públic, per la qual cosa els fets que contenen només poden ser rebatuts mitjançant prova en sentit contrari.

En la mesura en que constitueixen mitjà de prova, aquestes seran sotmeses a la llum del principi de la lliure valoració d'aquesta, i a què, al mateix temps, es pugui rebatre el seu contingut mitjançant prova en contrari en aplicació del principi de contradicció.

El valor probatori de les actes només pot referir-se als fets comprovats directament pel funcionari, quedant fora del seu abast les qualificacions jurídiques, els judicis de valor i les simples opinions dels funcionaris que poguessin figurar en les mateixes.

La presumpció a què es refereix el paràgraf primer d'aquest apartat no impedirà la possibilitat del control judicial, en el seu cas, de l'existència real d'un mitjà idoni per la determinació de la certesa dels extrems que es descriuen en l'acta.

6. En tot procediment, l'obligat tributari té dret al tràmit d'audiència previ a la resolució, tret que hi renunciï expressament.

Article 76. Acabament i obligació de resoldre

1. El procediment tributari s'acaba:

- a) Amb la liquidació o la resolució emesa per l'Administració tributària.
- b) Amb el compliment de l'obligació tributària per part de l'obligat tributari.
- c) Amb el desistiment o la renúncia expressa al seu dret per part de l'obligat tributari.
- d) Per caducitat, quan l'expedient hagi estat iniciat d'ofici per part de l'Administració tributària, pel transcurso de sis mesos des de l'inici. No computen en aquest termini els períodes de dilació no imputables a l'Administració.
- e) Per la impossibilitat de continuar-lo per causes sobrevingudes.

- f) Per qualsevol altra causa prevista a l'ordenament tributari.
2. L'Administració tributària no té l'obligació de resoldre expressament en els procediments de reconeixement o d'exercici de drets caducats per inactivitat de l'obligat tributari.
3. En la resta de procediments, l'Administració tributària té l'obligació de resoldre expressament totes les qüestions que se li plantegin en els processos d'aplicació dels tributs. La resolució, degudament motivada, ha de ser notificada a l'obligat tributari.
4. Els terminis de resolució es determinen per llei en cadascun dels procediments.

Secció tercera. Prova

Article 77. *Principis generals de la prova*

1. En els procediments d'aplicació dels tributs, qui faci valdre el seu dret ha de provar-ne els fets constitutius.
2. En l'àmbit tributari són aplicables els mitjans i criteris de valoració de la prova admesos en dret.
3. Com a regla general, les partides de despeses o quotes deduïbles s'han de demostrar mitjançant factura, sense perjudici dels requisits materials o formals addicionals que disposi la norma de cada tribut.
4. Com a regla general, l'obligat tributari ha de conservar tota la documentació comptable obligatòria durant el període que determini la normativa mercantil i comptable.

L'obligat tributari ha d'acreditar la procedència i la quantia dels crèdits fiscals d'acord amb la documentació que els va generar i que sigui de conservació obligatòria.

Article 78. *Presumpcions en matèria tributària*

1. La norma de cada tribut pot establir les presumpcions aplicables en matèria tributària.
2. Les dades consignades per l'obligat tributari a les declaracions, les autoliquidacions i les comunicacions que presenti es presumeixen certes, i només es podran rectificar pel mateix mitjançant les proves acreditatives escaients.
3. Perquè les presumpcions no establertes per la llei siguin admissibles com a mitjà de prova és indispensable que entre el fet demostrat i el fet que es tracti de deduir, hi hagi un enllaç raonablement precís i directe.
4. L'Administració tributària considera com a titular del bé, el dret, l'empresa, el servei, l'activitat, l'explotació o la funció, qui figuri com a tal en qualsevol registre, privat o públic, excepte en cas de prova en sentit contrari.
5. Totes les presumpcions poden ser rebatudes amb la presentació de proves en sentit contrari, tret que per llei s'indiqui una altra cosa.

Capítol tercer. Del procediment de gestió tributària

Secció primera. Funcions de gestió tributària

Article 79. *Funcions de gestió*

Les funcions de gestió tributària són les següents:

1. Recepció i comprovació de declaracions, autoliquidacions i la resta de documents amb transcendència tributària, i també procediments propis de rectificació i substitució.
2. La informació i l'assistència tributària.
3. Control del compliment de les obligacions tributàries declaratives, formals i censals.
4. La comprovació i realització de les devolucions previstes en la normativa tributària.
5. Recepció dels acords de valoració a instància de l'obligat tributari.

6. Gestió de notificacions individuals i col·lectives als obligats tributaris, excepte les notificacions relacionades amb els procediments d'inspecció i recaptació.
7. Recepció de les consultes tributàries verbals o escrites, formulades pels obligats tributaris.
8. Emissió de certificats tributaris.
9. Emissió, i si s'escau la revocació, del número de referència tributària, en els supòsits establerts reglamentàriament.
10. Elaboració, control, gestió i manteniment dels censos i registres dels obligats tributaris que s'estableixen en la normativa pròpia de cada tribut.
11. Recepció, comprovació i, si escau, arxiu o derivació als òrgans d'inspecció, de les denúncies tributàries.
12. Resta de funcions relacionades amb l'aplicació dels tributs, no incloses expressament en les funcions d'inspecció i recaptació.
13. Incoar i tramitar expedients sancionadors derivats de les seves actuacions.

Secció segona. Aspectes generals de la gestió

Article 80. *Declaració tributària*

1. Té la consideració de declaració tributària tot document presentat davant l'Administració tributària en què l'obligat tributari comunica informacions o fa manifestacions rellevants per a l'aplicació dels tributs.
2. La presentació d'una declaració no implica, per ella mateixa, acceptació o reconeixement per l'obligat tributari de la procedència de l'obligació tributària.
3. La normativa pròpia de cada tribut estableix els models normalitzats. Si no hi ha un model normalitzat, l'obligat tributari ha de presentar la declaració amb el contingut que es determini reglamentàriament. No més s'admeten declaracions verbals en els casos expressament previstos.

Article 81. *Autoliquidació*

1. Té la consideració d'autoliquidació la declaració en què, a més de comunicar informacions, l'obligat tributari realitza les operacions de qualificació i quantificació necessàries per determinar i per ingressar l'import del deute tributari i de la quantitat que escaigui ingressar, retornar o compensar.
2. Les autoliquidacions s'estableixen sempre en models normalitzats, que poden ser en paper o en mitjans telemàtics, segons el que es disposi reglamentàriament.

Article 82. *Rectificació i substitució de declaracions i autoliquidacions*

1. L'obligat tributari pot sol·licitar que s'iniciï el procediment de rectificació d'una autoliquidació quan consideri que perjudica els seus interessos. La devolució reconeguda per l'Administració tributària derivada d'un procediment de rectificació només genera interessos moratoris a favor de l'obligat tributari quan hagin transcorregut dos mesos des de la sol·licitud de rectificació.
2. Es poden presentar autoliquidacions addicionals quan l'obligat tributari hagi deixat d'ingressar totalment o parcialment la quota de tributació en una autoliquidació anterior, fins i tot un cop excedit el termini voluntari de presentació.
3. Es poden presentar declaracions addicionals o substitutives quan l'obligat tributari hagi presentat declaracions amb dades errònies o incompletes, i calgui esmenar-ne els defectes, en tots els casos en els que aquestes declaracions perjudiquin els interessos de l'Administració tributària, bé perquè es sol·licitin devolucions superiors o perquè s'hagin pagat quantitats inferiors a les que correspongui, com a conseqüència d'aquests errors o omissions.
4. Quan no hi hagi un deute pendent d'ingressar o un crèdit per retornar, es pot presentar una mera comunicació.

5. Els terminis i requisits que s'han de complir en cada cas es determinen reglamentàriament.

Article 83. Liquidació tributària

1. La liquidació és l'acte administratiu mitjançant el qual l'òrgan competent de l'Administració tributària realitza les operacions de qualificació i quantificació de l'obligació tributària, i determina l'import del deute tributari.

2. Les liquidacions són definitives o provisionals.

3. Les liquidacions definitives són fruit d'un procediment inspector en què s'han comprovat la totalitat dels elements de l'obligació tributària. També són definitives les liquidacions que siguin qualificades així per llei.

4. La resta de liquidacions tenen el caràcter de provisionals.

5. En cas de liquidació provisional, només els elements de l'obligació tributària que no hagin estat objecte de procediment de comprovació o inspecció podran ser comprovats o inspeccionats en un procediment posterior, dins del termini de prescripció.

Secció tercera. Procediments de gestió tributària

Article 84. *Procediment de devolució derivat d'autoliquidacions, sol·licituds o declaracions*

1. El procediment de devolució s'inicia amb la presentació d'autoliquidacions, sol·licituds de devolució o comunicacions de dades.

2. En el cas d'autoliquidacions que tinguin com a resultat una devolució, l'Administració tributària efectua la devolució que correspongui. La manca de devolució merita interessos moratoris a favor de l'obligat tributari a partir dels dos mesos des de la fi del termini de presentació, o bé, si es presenta un cop superat aquest termini, des del moment de la presentació, llevat que la norma de cada tribut disposi una altra cosa.

3. El procediment s'acaba per reconeixement de la devolució, o bé per l'inici d'un procediment de comprovació, o per qualsevol altra causa recollida al Codi de l'Administració. Si transcorreguts sis mesos des de la sol·licitud de devolució no s'ha reconegut la mateixa o no s'ha iniciat un procediment de comprovació, o iniciat el procediment de comprovació aquest ha caducat, s'entendrà acceptada la devolució per silenci administratiu positiu.

Article 85. *Procediment de comprovació de valors*

1. Els valors declarats per l'obligat tributari poden ser comprovats per l'Administració tributària d'acord amb els criteris i procediments establerts reglamentàriament, excepte si el valor ha estat assignat per la mateixa Administració tributària d'ofici o bé a instància de la persona o entitat interessada.

2. En tot cas, l'Administració tributària comunica a l'obligat tributari una resolució motivada en què s'indica el valor de l'actiu comprovat i, si és el cas, de la liquidació que correspongui.

3. La valoració administrativa pot tenir efectes davant tercers. En aquest cas cal que es notifiqui una resolució motivada en el mateix sentit del punt anterior als tercers afectats.

Article 86. *Procediment de taxació pericial contradictòria*

1. Els obligats tributaris poden promoure una taxació pericial contradictòria sufragant-ne el cost, dins del procediment de comprovació de valors o dins qualsevol altre procediment d'aplicació dels tributs, que tingui efecte sobre valors que afectin qualsevol fet generador.

2. La sol·licitud de la taxació implica la suspensió de l'execució de la liquidació.

3. El procediment es fixa reglamentàriament.

Article 87. *Procediment de comprovació de gestió*

1. Mitjançant el procediment de comprovació de gestió, l'Administració tributària pot revisar els fets, els actes, els elements, les activitats, les explotacions i les altres circumstàncies determinants de l'obligació tributària, i també pot comprovar la veracitat de les dades consignades a les declaracions i les autoliquidacions.

2. L'Administració tributària està facultada per:
 - a) Examinar les dades consignades a les declaracions i les autoliquidacions.
 - b) Examinar totalment o parcialment la comptabilitat.
 - c) Examinar dades, antecedents, registres públics i qualsevol altra informació accessible.
 - d) Examinar documents i registres exigits per la normativa tributària.
 - e) Instar l'obligat tributari perquè aclareixi, al·legui o aporti documentació complementària en relació amb les declaracions o les autoliquidacions presentades o amb qualsevol altra obligació tributària.
 - f) Requerir a terceres persones informació tributària d'aportació obligatòria.
3. El procediment s'inicia d'ofici mitjançant una notificació en què es fa constar la naturalesa i l'abast de la comprovació, que en cap cas pot ser general, fent referència exclusivament a la comprovació tributària de què es tracti. En la notificació s'informa també dels drets i obligacions de l'obligat tributari durant el procediment.
4. El procediment es documenta amb comunicacions i diligències.
5. Amb caràcter previ a la notificació de la liquidació, l'Administració tributària ha de facilitar a l'obligat tributari una proposta de liquidació, perquè al·legui allò que estimi pertinent. Aquesta proposta s'ha d'incloure a la comunicació d'inici d'actuacions si l'Administració disposa ja de dades suficients.
6. El termini de la comprovació de la gestió és de sis mesos des de la comunicació d'inici de les actuacions. No es tenen en compte als efectes d'aquest còmput els períodes de dilació ocasionats per l'obstrucció de les actuacions per part de l'obligat tributari.
7. El procediment s'acaba per resolució motivada de l'Administració amb indicació de la liquidació provisional que escaigui, o bé amb l'inici d'un procediment d'inspecció, com a conseqüència de què es consideri necessari realitzar les actuacions a què es refereix l'article 92. També podrà finalitzar per l'esmena, aclariment o justificació de la discrepància o de la dada que hagi estat objecte de requeriment.
8. El procediment també s'acaba quan hi hagi caducat pel transcurs de sis mesos des del seu inici.

Capítol quart. Del procediment d'inspecció tributària

Secció primera. Aspectes generals del procediment d'inspecció

Article 88. *Funcions de la inspecció*

Les funcions de la inspecció són les següents:

1. Investigar els supòsits de fet de les obligacions tributàries per descobrir aquells fets amb transcendència tributària que l'Administració desconeix.
2. Comprovar el contingut de les declaracions i de les autoliquidacions tributàries.
3. Comprovar el valor dels béns i drets, i també dels deutes i passius, en els casos en què siguin necessàries per a la determinació de l'obligació tributària.
4. Comprovar el compliment dels requisits exigits per a l'obtenció de beneficis fiscals i devolucions tributàries.
5. Informar als obligats tributaris dels seus drets i obligacions tributàries i la forma en què les han de complir, en motiu de les actuacions inspectores.
6. Elaborar informes tècnics per al Govern en matèria financera i tributària.
7. Incoar i tramitar expedients sancionadors derivats de les seves actuacions.
8. Investigar, obtenir i comprovar la informació objecte d'intercanvis d'informació internacionals.

Article 89. *Facultats dels òrgans d'inspecció tributària*

1. A més de les facultats pròpies de la gestió tributària, la inspecció pot:

- a) Realitzar qualsevol actuació fora de les seves oficines.
 - b) Accedir als locals de negoci, establiments mercantils, seus de direcció i, en general, on hi hagi proves relatives a béns o drets susceptibles de ser fets generadors o supòsits de fet de l'obligació tributària, tal i com preveu l'article 72 amb les limitacions legals i reglamentàries que corresponguin.
2. Els funcionaris que realitzin actuacions d'inspecció són considerats agents de l'autoritat, i han d'acreditar la seva condició, si són requerits per fer-ho, fora de les oficines públiques.

Els obligats tributaris han d'atendre la inspecció i li han de prestar la deguda col·laboració en el desenvolupament de les seves funcions.

Article 90. *Documentació de les actuacions d'inspecció*

1. Les actuacions inspectores es documenten en comunicacions, diligències, informes i actes, en els termes exposats en l'article 75.
2. La inspecció ha de sol·licitar a l'obligat tributari que es pronunciï a quins fets i quins conceptes que afecten la liquidació dóna la conformitat, segons es detalla en l'article 99.

Secció segona. Inici i desenvolupament del procediment d'inspecció

Article 91. *Inici del procediment d'inspecció*

1. El procediment s'inicia d'ofici mitjançant una notificació en què es fa constar la naturalesa i l'abast de la comprovació, així com dels drets i obligacions en el curs d'aquestes actuacions.
2. El procediment s'ha d'iniciar a petició de l'obligat tributari quan sigui objecte d'actuacions d'inspecció d'abast parcial, per tal que tinguin abast de caràcter general respecte al tribut i els períodes afectats, segons les disposicions d'aquesta Llei.

Article 92. *Abast de les actuacions d'inspecció*

1. Les actuacions poden tenir un abast general o parcial, segons s'indiqui a la notificació corresponent.
2. Les actuacions tenen un caràcter parcial quan no afecten la totalitat dels elements de l'obligació tributària del període objecte de comprovació.
3. Tot obligat tributari que estigui essent objecte d'una actuació inspectora de caràcter parcial, podrà sol·licitar a l'Administració Tributària que la mencionada inspecció tingui caràcter general respecte al tribut i exercicis afectats per l'actuació, sense que aquesta sol·licitud interrompi les actuacions en curs. La sol·licitud s'efectuarà en el termini de trenta dies des de què es produeixi la notificació de l'inici de les actuacions inspectores de caràcter parcial, havent-se d'iniciar la comprovació de caràcter general en el termini de tres mesos des de la recepció de la sol·licitud.
 - a) Als efectes de determinar el termini de durada de les actuacions de caràcter general, si abans de transcorrer el termini dels tres mesos s'haguessin finalitzat les de caràcter parcial, el termini de les actuacions de caràcter general es computarà de forma independent a partir de l'inici de les mateixes.
 - b) Si la inspecció no hagués conclòs en el termini d'aquests tres mesos les actuacions de caràcter parcial, una vegada conclòs el mencionat termini de tres mesos, aquestes actuacions passaran a tenir caràcter general respecte al tribut i exercici afectats per aquestes, computant-se el termini de durada de les mateixes des de l'inici de les actuacions de caràcter parcial.
 - c) Si les actuacions de caràcter parcial haguessin finalitzat abans de transcorreguts els tres mesos des de la sol·licitud, sense que s'haguessin iniciat les actuacions de caràcter general, l'inici d'aquestes, amb posterioritat determinarà que a efectes del còmput del termini general de dotze mesos, es considerin iniciades al dia següent del transcurs del referit termini de tres mesos.

En tot cas, l'incompliment del termini de tres mesos en l'inici de les actuacions inspectores de caràcter general determinarà que les actuacions inspectores de caràcter parcial no interrompin el termini de prescripció per comprovar i investigar el mateix tribut i període amb caràcter general.

Article 93. *Termini de comprovació de la inspecció*

1. El termini de comprovació de la inspecció és de dotze mesos des de la comunicació d'inici de les actuacions. S'entendrà que les actuacions finalitzen en la data en que es notifiqui o s'entengui notificat l'acte administratiu resultant de les mateixes.

2. No es tenen en compte als efectes d'aquest còmput els períodes de dilació ocasionats per l'obstrucció de les actuacions per part de l'obligat tributari.

3. Les actuacions d'inspecció es poden ampliar per un altre període que no podrà excedir de sis mesos addicionals, amb el requisit de documentar-ne els motius tal com es determini reglamentàriament, en els casos següents:

a) Quan revesteixin una especial complexitat. S'entén que es compleix aquesta circumstància atenent el volum d'operacions de la persona o entitat, la dispersió geogràfica de les seves activitats, la seva tributació en règim de consolidació fiscal i en els altres casos establerts per reglament.

b) Quan en el transcurs d'aquestes es descobreixi que l'obligat tributari ha ocultat a l'Administració tributària alguna de les activitats empresarials o professionals que realitzi.

4. Si les actuacions excedeixen el termini previst legalment, ampliat en el seu cas segons el previst en l'apartat anterior, s'entendrà caducat el procediment.

5. Els ingressos realitzats per l'interessat des de l'inici del procediment que hagin estat imputats per l'obligat tributari al tribut i període objecte de les actuacions inspectores tindran el caràcter d'ingressos a compte, i es consideraran espontanis als efectes de l'article 24.

6. Quan una resolució administrativa instada per l'obligat tributari o una resolució judicial ordeni la retroacció de les actuacions inspectores, el còmput del període que resti del termini inicial de dotze mesos de comprovació de la inspecció establert a l'apartat 1 o ampliat d'acord amb l'apartat 3, s'inicia en el moment al qual s'han retret les actuacions. En qualsevol cas aquest termini no pot ser inferior a tres mesos. El termini es compta a partir de la recepció de l'expedient per l'òrgan competent per executar la resolució.

Article 94. *Lloc i horari de les actuacions d'inspecció*

El lloc i l'horari de les actuacions d'inspecció es determinen reglamentàriament. En els casos que les actuacions suposin l'entrada al domicili de l'obligat tributari, s'aplicarà el que preveu l'article 72. En cap cas no poden distorsionar el curs normal de l'administració i del funcionament dels negocis de l'obligat tributari.

Article 95. *Mesures cautelars en el procediment d'inspecció*

1. Si hi ha indicis fundats que el procediment d'inspecció i el cobrament de l'eventual liquidació resultant d'aquest es pot veure compromès en relació a les proves determinants de l'existència o compliment d'obligacions tributàries, es poden adoptar les mesures cautelars següents:

a) El precinte, el dipòsit i el comís de llibres, registres, documents, arxius i equips informàtics i/o aparells electrònics que puguin contenir informació rellevant.

b) La retenció del pagament de devolucions tributàries.

2. La resolució ha de ser degudament motivada.

3. Les mesures cautelars són proporcionades i limitades temporalment a les finalitats anteriors sense que es puguin adoptar les que puguin produir un perjudici de reparació difícil o impossible.

4. Les mesures adoptades han de ser ratificades pel Director del departament competent en matèria tributària en el termini de 15 dies des de la seva adopció, i s'han d'aixecar si desapareixen les circumstàncies que les van motivar.

5. La resolució ha de ser degudament motivada respecte les exigències contingudes en aquest article i la resta de disposicions de la present Llei.

Article 96. *Regularització voluntària durant la comprovació*

1. Si un cop iniciat un procediment de comprovació de gestió o d'inspecció, l'obligat tributari ingressa el deute, es produeixen les conseqüències següents:

- a) La quota ingressada s'entén a compte de la futura liquidació.
- b) Es meriten interessos entre el moment en què es va acabar el període voluntari i el moment en què es fa efectiu el pagament.
- c) No és exigible el recàrrec per presentació extemporània amb requeriment, però és susceptible de ser objecte de sanció d'acord amb la legislació aplicable.

2. Si es dóna el supòsit de l'apartat anterior, però el procediment inspector ha superat el límit de l'article 93, els ingressos del deute es consideren voluntaris, de manera que és aplicable el recàrrec per presentació extemporània amb requeriment, sense que sigui possible una sanció per aquesta causa.

Secció tercera. Acabament del procediment d'inspecció

Article 97. *Acabament del procediment d'inspecció*

1. La fase d'instrucció del procediment inspector, conclòs en el seu cas el tràmit d'audiència, es documentarà en una proposta d'acta que reflectirà el resultat de les actuacions inspectores, així com una proposta de regularització i que haurà de contenir:

- a) Data i lloc de la seva formalització.
- b) El nom i cognoms o raó social completa, el número de registre tributari i el domicili fiscal de l'obligat tributari, així com el nom, cognoms i número de registre tributari de la persona amb la que es porten a terme les actuacions, i el caràcter o representació amb el que intervé en les mateixes.
- c) Els elements essencials del fet generador o pressupost de fet de l'obligació tributària i de la seva atribució a l'obligat tributari, així com els fonaments de dret en què es basi la regularització.
- d) En el seu cas, la regularització de la situació tributària de l'obligat tributari i la proposta de liquidació que procedeixi.
- e) La conformitat o disconformitat de l'obligat tributari amb la regularització i amb la proposta de liquidació.
- f) Els tràmits del procediment posteriors a l'acta i, quan aquesta sigui de conformitat, els recursos que procedixin contra l'acte de liquidació derivat de l'acta, òrgan davant el qual s'haguessin de presentar i termini per interposar-los.
- g) L'existència o inexistència, en opinió de l'agent de l'Administració tributària, d'indisidència de la comissió d'infraccions tributàries.
- h) Altra informació que s'estableixi reglamentàriament.

2. A efectes de la seva tramitació les actes d'inspecció poden ser de conformitat o de disconformitat. Si l'obligat tributari es negués a rebre o subscriure l'acta aquesta es tramitarà com de disconformitat.

3. Les actes requereixen l'aprovació del director del departament en matèria tributària.

Article 98. *Tràmit d'audiència*

1. Finalitzades les actuacions de comprovació i d'investigació, la inspecció notifica a l'obligat tributari una proposta d'acta que conté una exposició succinta dels fets i dels fonaments jurídics a més de la proposta de regularització.

2. L'obligat tributari disposa de vint-i-un dies hàbils per revisar l'expedient administratiu, presentar al·legacions a la proposta d'acta i, si és el cas, prestar la conformitat, total o parcial, als fets, als fonaments jurídics o a la proposta de regularització.

Article 99. Acta de conformitat

1. Quan l'obligat tributari o el seu representant manifesti la seva conformitat amb la proposta de regularització que formuli la inspecció dels tributs, es farà constar expressament aquesta circumstància en l'acta.

2. S'entendrà produïda i notificada la liquidació tributària d'acord amb la proposta formulada en l'acta si, en el termini de deu dies comptats des del dia següent a la data de l'acta, no s'hagués notificat a l'interessat un acord de l'òrgan competent per liquidar, amb algun dels següents continguts:

- a) Rectificant errors materials.
- b) Ordenant completar l'expedient mitjançant la realització de les actuacions que procedeixin.
- c) Confirmant la liquidació proposada en l'acta.
- d) Estimant que en la proposta de liquidació ha existit error en l'apreciació dels fets o indeguda aplicació de les normes jurídiques i concedint a l'interessat termini d'audiència previ a la liquidació que es practiqui.

3. Si per part de l'òrgan competent per liquidar es detectessin els referits errors de fet o de dret, aquest podrà rectificar l'acta, la qual, presentada a l'obligat tributari, podrà ser, a l'hora, signada en disconformitat i tramitada com a tal.

L'obligat tributari pot presentar-hi al·legacions. En aquest cas, l'acta es considera de disconformitat i se segueix el procediment corresponent. No obstant això, si la inspecció estima les al·legacions, la pot rectificar. En qualsevol cas, es pot prestar conformitat parcial a les rectificacions proposades.

4. Per a la imposició de les sancions que puguin procedir com a conseqüència d'aquestes liquidacions serà d'aplicació la reducció prevista en l'article 132.

5. Als fets i elements determinants del deute tributari respecte dels que l'obligat tributari o el seu representant va presentar la seva conformitat els serà d'aplicació el disposat en l'apartat 5 de l'article 75.

6. L'obligat tributari pot interposar recurs contra l'acta de conformitat. En aquest cas, l'acta de conformitat té les mateixes conseqüències jurídiques que una acta de disconformitat, inclosa la pèrdua del dret a la reducció de les sancions previst en l'article 132.

Article 100. Acta de disconformitat

1. Amb caràcter previ a la signatura de l'acta de disconformitat es concedirà tràmit d'audiència a l'interessat per que al·legui el que convingui al seu dret.

2. Quan l'obligat tributari o el seu representant no subscrigui l'acta o manifesti la seva disconformitat amb la proposta de regularització que formuli la inspecció dels tributs, es farà constar expressament aquesta circumstància en l'acta que inclourà els fonaments de dret en que es basi la proposta de regularització.

3. En el termini de vint-i-un dies hàbils des de la data en que s'hagi emès l'acta o des de la notificació de la mateixa, l'obligat tributari podrà formular al·legacions davant l'òrgan competent per liquidar.

4. Transcorregut un mes des de l'acabament del termini per presentar al·legacions el director de departament podrà acordar la pràctica d'actuacions complementàries en els termes que es fixin reglamentàriament que donaran com a resultat:

- a) La rectificació, en el seu cas, de l'acta i la notificació a l'obligat tributari, perquè hi presti conformitat o disconformitat, en els termes de l'article anterior.
- b) La confirmació de la liquidació realitzada en el procediment d'inspecció.

5. Una vegada notificada la liquidació, l'obligat tributari pot interposar-hi recurs en contra.

Capítol cinquè. Del procediment de recaptació

Secció primera. Aspectes generals del procediment de recaptació

Article 101. *Funcions de recaptació*

Les funcions de recaptació, entre altres, són les següents:

- a) Gestió del cobrament del deute tributari i les sancions tant en període voluntari com executiu i, si és el cas, de l'expedient de compensació o qualsevol altre procediment encaminat a l'extinció del deute tributari i de les sancions d'acord amb aquesta Llei.
- b) Gestió dels pagaments derivats de les devolucions.
- c) Qualsevol actuació destinada al cobrament o altres situacions d'extinció del deute tributari i de les sancions, incloses les mesures d'execució forçosa del patrimoni de l'obligat al pagament.
- d) Tramitació de les sol·licituds de fraccionament o ajornament.
- e) Tramitació dels expedients de derivació de responsabilitat.

Article 102. *La recaptació tributària*

1. La recaptació tributària consisteix en l'exercici de les funcions administratives per al cobrament dels deutes tributaris.
2. La recaptació dels deutes tributaris es pot dur a terme:
 - a) En període voluntari, mitjançant el pagament o compliment per part de l'obligat tributari en els terminis que preveu l'article 51.
 - b) En període executiu, mitjançant el pagament o compliment espontani de l'obligat tributari o, si no es produeix, mitjançant el procediment administratiu de constrenyiment.
3. En la recaptació de les sancions tributàries s'aplica el procediment de recaptació previst en aquest capítol.

Article 103. *Recaptació en període executiu*

1. El període executiu s'inicia:
 - a) En el cas de deutes liquidats per l'Administració tributària, l'endemà del venciment del termini de pagament voluntari.
 - b) En el cas de deute que s'ha d'ingressar mitjançant autoliquidació presentada sense realitzar l'ingrés, l'endemà de l'acabament del termini establert per la normativa de cada tribut o, si el termini ha finalitzat, l'endemà de la presentació de l'autoliquidació.
2. La sol·licitud d'ajornament, fraccionament o compensació, o qualsevol altre mecanisme encaminat al pagament en període voluntari impedeix l'inici del període executiu durant la tramitació d'aquests expedients.
3. La interposició de recurs en temps i forma contra una sanció impedeix l'inici del període executiu fins que la sanció sigui ferma en via administrativa i hagi finalitzat el termini per a l'ingrés voluntari del pagament.
4. Iniciat el període executiu, l'Administració tributària efectua la recaptació dels deutes tributaris pel procediment de constrenyiment.
5. L'inici del període executiu determina l'exigència d'interessos moratoris i dels recàrrecs del període executiu indicat a l'article 25 i, en el cas de trava o execució de béns, també dels costos en què hagi incorregut l'Administració.

Article 104. *Facultats de la recaptació*

1. Per al cobrament del deute tributari, els agents de l'Administració que duguin a terme funcions de recaptació poden comprovar l'existència i la situació dels béns o drets dels obligats tributaris i tenen les facultats

que estableix l'article 89. L'Administració tributària pot adoptar les mesures cautelars previstes en l'àmbit de la inspecció a l'article 95 per a l'assegurament i l'efectivitat del cobrament.

2. Quan l'obligat tributari sigui requerit de pagament del deute tributari per l'Administració tributària, haurà de posar en coneixement d'aquesta, quan ho requereixi, una relació de béns i drets integrants del seu patrimoni en una quantia suficient per cobrir l'import del deute tributari, d'acord amb el que preveu l'article 108. Si l'obligat tributari no donés compliment a aquest requeriment, o ho fes defectuosament, l'Administració tributària pot instar a tercers perquè col·laborin en la identificació d'actius del deutor, i també perquè facilitin l'embargament.

3. Els agents de l'Administració que realitzin funcions de recaptació poden dur a terme les seves actuacions dins o fora de les seves oficines, i són considerats agents de l'autoritat.

Secció segona. Procediment de constrenyiment

Article 105. *Naturalesa del procediment de constrenyiment*

1. El procediment de constrenyiment és exclusivament administratiu i no és acumulable a altres processos d'execució judicial ni a altres procediments administratius. L'inici d'aquests altres procediments no suspèn el procediment de constrenyiment, excepte si s'estableix expressament per llei.

2. El procediment de constrenyiment s'inicia i s'impulsa d'ofici, sense perjudici del dret de suspensió que empara l'obligat tributari en els supòsits previstos legalment.

Article 106. *Suspensió del procediment de constrenyiment*

1. El procediment de constrenyiment se suspèn d'ofici i de forma automàtica quan es provi que s'ha produït un error material, aritmètic o de fet en la determinació del deute, o bé quan el deute hagi estat ingressat, condonat, compensat, ajornat, fraccionat, suspès o hagi prescrit el dret a exigir-ne el pagament.

2. El procediment de constrenyiment se suspèn quan se sol·liciti la compensació amb un dret de cobrament a favor de l'obligat tributari, fins que es resolgui l'expedient de compensació.

3. El procediment de constrenyiment se suspèn quan se sol·liciti l'ajornament o el fraccionament i es compleixin els requisits que es fixin reglamentàriament per a la presentació de garanties. Si no s'aporten garanties o bé no cobreixen la integritat del deute, el procediment de constrenyiment continua el seu curs.

4. El procediment de constrenyiment se suspèn quan es presenti un recurs i es compleixin els requisits que es determinin reglamentàriament per a la prestació de les garanties adients.

5. L'execució derivada del procediment de constrenyiment se suspèn quan un interessat interposi una tercera de domini o de millor dret. Si no hi ha altres béns o drets del deutor que siguin embargables o aquests no cobreixen la integritat del deute tributari, el procediment es manté en suspens fins que es resolgui sobre la titularitat d'aquests béns o drets. Si el deutor disposa d'altres béns o drets suficients, el procediment continua en relació amb aquests béns o drets.

Article 107. *Desenvolupament del procediment de constrenyiment*

1. El procediment s'inicia mitjançant la notificació d'una provisió de constrenyiment a l'obligat tributari en què l'Administració tributària identifica el deute pendent, liquida els recàrrecs que corresponguin i l'insta a efectuar-ne el pagament.

2. Aquesta notificació té caràcter executiu, és títol suficient per iniciar el procediment de constrenyiment i té la mateixa força executiva que una sentència judicial per procedir contra els béns i drets executats. Només hi són oposables els motius següents:

- a) Extinció total del deute o prescripció del dret a exigir-ne el pagament.
- b) Sol·licitud d'ajornament, fraccionament o compensació en període voluntari i d'altres causes de suspensió del procediment de recaptació.
- c) Falta de notificació de la liquidació.

d) Anul·lació de la liquidació.

e) Error o omisió en el contingut de la provisió de constrenyiment, que impedeixi la identificació del deutor o del deute contret.

3. Si l'obligat tributari no s'oposa al constrenyiment i no efectua el pagament, l'Administració tributària li embarga els béns o drets que corresponguin.

Article 108. *Determinació dels béns i drets que s'embarguen i execució de garanties*

1. Són objecte de l'embargament el deute no ingressat, els interessos meritats fins a l'ingrés efectiu, els recàrrecs en període executiu i les costes del procediment de constrenyiment i embargament.

2. Si el deute tributari està garantit, s'executa la garantia en primer lloc, seguint el procediment reglamentari establert. Si abans de fer-se efectiu l'embargament l'Administració tributària té coneixement d'altres béns o drets, pot optar per executar aquests darrers si són suficients i es troben en un lloc preferent en l'ordre de béns i drets embargables.

3. En qualsevol moment, l'Administració tributària i l'obligat poden acordar l'ordre d'embargament dels béns o drets. Si no hi ha acord, s'embarguen els béns o drets tenint en compte la facilitat més gran per la seva alienació i l'onerositat menor d'aquesta per a l'obligat, i de manera subsidiària, seguint l'ordre següent:

a) Diners en efectiu o comptes en entitats de crèdit o dipòsit o qualsevol altre actiu financer, dipositat o no en entitats financeres.

b) Crèdits, efectes, valors i drets realitzables en l'acte o a curt termini.

c) Salaris i pensions.

d) Vehicles.

e) Béns immobles.

f) Interessos, rendes i fruits.

g) Actius utilitzats per a l'activitat econòmica.

h) Obres d'art, metalls preciosos, antiguitats, ornaments o béns anàlegs.

i) Altres béns mobles.

j) Crèdits, efectes, valors i drets realitzables a llarg termini.

4. L'embargament dels béns o drets situats al domicili personal del deutor i en la part protegida del domicili professional, la seu de direcció i la seu de l'activitat de l'obligat tributari en els termes previstos en l'article 72, només es fa efectiu en últim lloc i requereix necessàriament l'autorització escrita del deutor o un manament judicial.

5. No són embargables els béns considerats inembargables d'acord amb la normativa vigent aplicable.

Article 109. *Procediment d'embargament*

1. La decisió d'embargar dóna lloc a l'emissió per part de l'Administració tributària d'un acord d'embargament, que s'ha de notificar a l'obligat tributari. L'acord d'embargament ha d'identificar a la persona embargada, la relació dels deutes pels quals es realitza l'embargament, l'import que és objecte de l'embargament i la provisió de constrenyiment de la qual porta causa l'embargament.

2. Cada actuació d'embargament es documenta en una diligència d'embargament, que es comunica a la persona a qui s'adreça, la qual ha d'incloure la identificació de la persona embargada, l'import que és objecte de l'embargament i la descripció del bé o dret que queda embargat, amb l'excepció que regula l'apartat 1 de l'article 112.

3. Un cop realitzat l'embargament dels béns o drets, l'acord d'embargament es notifica i la seva execució es posa en coneixement, en el seu cas, del tercer titular, posseïdor o dipositari dels béns o drets, si no

s'haguessin realitzat les actuacions d'embargament envers ells, així com dels copropietaris, cotitulars o posseïdors dels mateixos.

Article 110. Oposició a l'acord d'embargament

Els motius d'oposició a l'acord d'embargament poden ser:

- a) Extinció del deute o prescripció del dret a exigir-ne el pagament.
- b) Manca de notificació de la provisió de constrenyiment.
- c) Manca de compliment de les normes reguladores per part de l'Administració tributària de l'embargament.
- d) Suspensió del procediment de recaptació.

Article 111. Nomenament d'un administrador en l'embargament

Quan l'embargament es realitza sobre un establiment mercantil, industrial, sobre qualsevol dret i/o bé d'una persona jurídica o sobre qualsevol dret i/o bé de les entitats previstes en l'article 31, si l'Administració aprecia que la continuïtat de les persones que s'ocupen de la seva direcció o gestió pot perjudicar la solvència de l'obligat tributari, l'Administració tributària, prèvia audiència no vinculant de l'obligat tributari i del responsable, administrador o gestor, pot sol·licitar el nomenament d'un administrador judicial que exerceixi d'administrador o que intervingui en la direcció, administració o gestió del negoci en la forma en què reglamentàriament s'estableixi, fiscalitzant prèviament a la seva execució aquells actes que es concretin en l'acord administratiu.

Article 112. Embargament de béns o drets en entitats de crèdit o dipòsit

1. Quan l'Administració tributària tingui coneixement de l'existència de fons, valors, títols o qualssevol altres béns lliurats o confiats a una entitat de crèdit o dipòsit o una altra persona o entitat dipositària, pot procedir al seu embargament en la quantitat escaient.

L'Administració tributària adreça una diligència d'embargament a l'entitat o la persona dipositària, demanant que retengui la quantitat embargada i la transfereixi al compte que s'indiqui. En la diligència d'embargament s'ha d'identificar el bé o dret conegut per l'Administració tributària, però l'embargament pot ampliar-se, sense necessitat d'identificació prèvia, a la resta de béns o drets existents en la mateixa entitat.

Si de la informació facilitada per l'entitat o la persona dipositària es dedueix que els fons, valors, títols, o altres béns existents no són homogenis o que el seu valor excedeix el del deute que s'ha d'assegurar, l'Administració tributària concretarà els que han de ser embargats.

2. En el cas d'embargament d'actius financers il·líquids, l'entitat o la persona dipositària es limita a bloquejar-los i no els ha de realitzar fins que rebi instruccions expressos de l'Administració tributària.

3. L'embargament de qualsevol altre bé o dret es realitzarà segons la normativa vigent aplicable.

4. Quan els fons o valors es troben dipositats en comptes a nom de diversos titulars només s'embargarà la part corresponent a l'obligat tributari.

A aquest efecte, en el cas de comptes de titularitat conjunta indistinta el saldo es presumeix dividit en parts iguals, excepte que es provi una titularitat material diferent.

5. En el cas de què en el compte afectat per l'embargament es realitzi habitualment l'abonament del salari, de la pensió, o de retribucions anàlogues, s'hauran de respectar les limitacions a l'embargabilitat determinades per la llei. A aquests efectes es considerarà salari, pensió o retribucions anàlogues, l'import ingressat en el compte suara esmentat per aquest concepte dins del mes en què tingui lloc l'embargament o, en el seu defecte, en el mes anterior.

Article 113. Alienació dels béns embargats

1. Els béns o drets embargats són alienables en forma de subhasta o d'adjudicació directa, d'acord amb el que estableixi la llei i els reglaments reguladors.

2. L'import obtingut que excedeixi el deute, els interessos, els recàrrecs i les costes que corresponguin del procediment, és lliurat al deutor. En aquest cas, es meriten interessos a favor del deutor a partir del moment que acabi el procediment de subhasta.

3. L'Administració tributària no pot procedir a l'alienació dels béns o drets embargats fins que l'acte de liquidació del deute tributari executat esdevingui ferm, excepte en els supòsits següents:

- a) Casos de força major.
- b) Béns peribles.
- c) Béns amb risc de pèrdua imminent de valor.
- d) Quan l'obligat tributari sol·liciti expressament la seva alienació.

4. El procediment de constrenyiment també pot concloure amb l'adjudicació de béns a l'Administració tributària en el cas de béns mobles o immobles o drets realitzables o d'interès artístic, històric o cultural, i que no s'hagin pogut alienar en segona subhasta.

5. En qualsevol moment anterior a l'adjudicació de béns, l'obligat tributari pot evitar l'embargament o deixar-lo sense efecte si consigna el deute, els interessos, els recàrrecs i les costes que corresponguin del procediment.

6. Una vegada cobert el deute, els interessos, els recàrrecs i les costes que corresponguin del procediment, l'Administració ha d'aixecar l'embargament sobre els béns i drets no alienats i acordar-ne el lliurament a la persona embargada. També han de quedar a la disposició d'aquesta persona els béns i drets que no s'hagin adjudicat.

Article 114. *Acabament del procediment de constrenyiment*

1. El procediment de constrenyiment s'acaba:

- a) Si concorre el pagament de la quantitat total deguda.
- b) Amb la decisió que declari el crèdit totalment o parcialment incobrable.
- c) Amb la decisió que acrediti que ha quedat extingit el deute per qualsevol altra causa.

2. No obstant l'establert en la lletra b) de l'apartat anterior, en aplicació de l'establert en el segon paràgraf de l'apartat 2 de l'article 71, quan s'hagi declarat el crèdit incobrable, el procediment de constrenyiment es pot continuar si l'Administració tributària té coneixement de la solvència de l'obligat tributari i rehabilita el crèdit, sempre que no hagi prescrit el dret de cobrament.

Secció tercera. Procediment contra responsables i successors

Article 115. *Declaració de responsabilitat*

1. La responsabilitat només pot ser declarada en els casos previstos per aquesta Llei.

2. La responsabilitat pot ser declarada en qualsevol moment posterior a la pràctica de la liquidació o la presentació de l'autoliquidació.

3. S'atorga als responsables tràmit d'audiència prèvia, en què poden presentar les al·legacions i els documents que es considerin oportuns.

4. L'acte de declaració de responsabilitat és notificat als responsables, amb els requisits que s'indiquin reglamentàriament.

5. L'acte de declaració de responsabilitat és susceptible de recurs. Així mateix, la persona declarada responsable pot interposar recurs contra les liquidacions que hagin originat la declaració de responsabilitat. La resolució d'aquest recurs no pot alterar la situació jurídica d'altres obligats pel que fa a les liquidacions que siguin fermes.

Article 116. *Procediment de derivació de responsabilitat*

1. Per poder derivar la responsabilitat cal que concorrin els requisits següents:

- a) En el cas de la responsabilitat solidària, cal que s'hagi declarat i notificat el deute als deutors solidaris en els que l'Administració derivi la responsabilitat.
- b) En el cas de la responsabilitat subsidiària, cal que el deutor, o el responsable solidari, hagi estat declarat fallit o insolvent. En aquest supòsit, també es declara i notifica el deute al responsable subsidiari.

2. Els requisits i terminis d'aquests procediments s'estableixen reglamentàriament.

Article 117. *Procediment de recaptació davant els successors*

1. Els deutes tributaris del finat són transmesos als successors a títol universal o als successors a títol particular en relació amb els impostos vinculats als béns o drets que hagin percebut. Mentre l'herència continuï jacent, l'Administració tributària pot continuar el procediment de recaptació contra la massa hereditària.

2. Un cop dissolta i liquidada una societat o entitat, el procediment de recaptació continua amb els socis, partícips o cotitulars.

3. Els requisits i els terminis d'aquests procediments s'estableixen reglamentàriament.

Títol IV. Potestat sancionadora

Capítol primer. Dels principis de la potestat sancionadora

Secció primera. Principis rectors de la potestat sancionadora

Article 118. *Potestat sancionadora de l'Administració*

1. La potestat sancionadora en matèria tributària s'exerceix d'acord amb principis reguladors d'aquest àmbit en matèria administrativa.

2. En particular, hi són aplicables els principis de legalitat, tipicitat, no-concurrencia, responsabilitat i proporcionalitat, especialment quan concorri dol o culpa. El principi d'irretroactivitat s'ha d'aplicar amb caràcter general, tenint en consideració el que disposa l'article 9.

Article 119. *Principi de presumpció de bona fe de l'obligat tributari*

1. L'actuació dels obligats tributaris es presumeix realitzada de bona fe.

2. Correspon a l'Administració provar que concorren les circumstàncies que determinen la culpabilitat de l'infractor en la comissió de les infraccions tributàries i també el seu grau.

Article 120. *Principi de responsabilitat en les infraccions tributàries*

1. Les accions o les omissions tipificades a les lleis no donen lloc a responsabilitat per infracció tributària en els casos següents:

- a) Si són realitzades per qui no tingui capacitat d'obrar en l'ordenament tributari.
- b) Si concorre error invencible o força major.
- c) Si deriven d'una decisió col·lectiva, per als qui han salvat el seu vot o no han assistit a la sessió corresponent.
- d) Quan siguin imputables a una deficiència dels programes informàtics facilitats per l'Administració per al compliment de les obligacions tributàries.
- e) Quan s'hagi posat la diligència necessària en el compliment de les obligacions tributàries. Entre altres casos, s'entén que s'ha posat la diligència necessària quan l'obligat hagi actuat emparant-se en una interpretació raonable de la norma o quan l'obligat tributari ajusti la seva actuació als criteris manifestats per l'Administració en la contestació a una consulta formulada per ell mateix o per un obligat tributari, i

en aquest darrer cas, sempre que els supòsits de fet siguin assimilables, que hi siguin aplicables els criteris esmentats i que aquests criteris no hagin estat modificats.

2. Els obligats tributaris que voluntàriament regularitzin la seva situació tributària o esmenin les declaracions, autoliquidacions, comunicacions de dades o sol·licituds presentades amb anterioritat de forma incorrecta, no incorren en responsabilitat per les infraccions tributàries comeses en ocasió de la presentació d'aquelles, sense perjudici del que preveu l'article 24 i de les possibles infraccions que es puguin cometre a conseqüència de la presentació tardana o incorrecta de les noves declaracions, autoliquidacions, comunicacions de dades o sol·licituds. El que preveu aquest apartat no s'aplica quan, prèviament a la regularització, l'Administració tributària els hagi comunicat l'inici d'actuacions de comprovació o d'investigació; en aquests casos, la regularització no eximeix de responsabilitat pels fets anteriors.

Article 121. *Principi de no-concurrencia de les sancions tributàries*

1. La mateixa acció o omissió que s'hagi d'aplicar com a circumstància que determini la qualificació d'una infracció com a greu o molt greu no pot ser sancionada com a infracció independent.

2. Les sancions derivades de la comissió d'infraccions tributàries són compatibles amb l'exigència de l'interès moratori i dels recàrrecs del període executiu.

Secció segona. Naturalesa de la responsabilitat tributària

Article 122. *Subjectes de les infraccions tributàries*

1. Són subjectes infractors les persones físiques o jurídiques i les entitats que realitzin les accions o les omissions doloses o culposes tipificades com a infraccions tributàries, i singularment:

- a) Els obligats tributaris especificats a l'article 31.
- b) Els representants legals dels obligats tributaris que no tenen capacitat d'obrar.

2. La concurrència de diversos subjectes infractors en la realització d'una mateixa infracció tributària determina que estiguin obligats solidàriament al pagament de la sanció davant l'Administració.

Article 123. *Extinció de la responsabilitat de les infraccions tributàries*

La responsabilitat derivada de les infraccions s'extingeix per les causes següents:

- a) Per la defunció del subjecte infractor.
- b) Per prescripció del dret d'imposar sancions conforme a l'article 54.
- c) Pel transcurs dels terminis als que es refereixen els apartats 1 i 6 de l'article 135.

Article 124. *Extinció de les sancions tributàries*

Les sancions tributàries s'extingeixen per les causes següents:

- a) Pagament, compensació o compliment de la sanció.
- b) Defunció dels obligats a pagar-les.
- c) Prescripció del dret a exigir-ne el pagament conforme a l'article 54 i següents.
- d) Condonació, segons es determina en l'article 58.

Capítol segon. Concepte i modalitats d'infraccions i sancions tributàries

Article 125. *Concepte i modalitats d'infracció tributària*

1. Són infraccions tributàries les accions o les omissions doloses o culposes tipificades i sancionades com a infraccions per les lleis. Igualment es considera infracció tributària la falta de fonament d'una denúncia pública en els termes de l'apartat 5 de l'article 73.

2. La falta de fonament d'una denúncia pública es sancionarà amb una multa fixa de 10.000 euros.

3. Les infraccions tributàries es classifiquen en simples i de defraudació.
4. Pel que fa a les infraccions en matèria duanera es regulen segons la normativa vigent en matèria duanera.

Article 126. Modalitats de sanció tributària

1. Les infraccions tributàries es sancionaran mitjançant la imposició de sancions pecuniàries i de sancions no pecuniàries de caràcter accessori, quan procedeixi.
2. Les sancions pecuniàries podran consistir en una multa fixa o proporcional. Constitueix la base de la sanció:
 - a) En les multes proporcionals, la base de la sanció és la quantia no ingressada en l'autoliquidació; l'import de la devolució obtinguda indegudament o la diferència entre la quantia que resulti de l'adequada liquidació del tribut i la quantia objecte de la liquidació com a conseqüència d'una liquidació incorrecta.
 - b) En el cas de l'acreditació improcedent de partides que s'han de deduir de la base imposable, la base de la sanció es determina aplicant sobre la partida que s'ha de deduir, el tipus impositiu que correspongui a l'exercici en què es va acreditar improcedentment.
 - c) En el cas de l'acreditació improcedent de partides que s'han de deduir en la quota o de crèdits tributaris aparents, la base de la sanció coincideix amb l'import que es va acreditar improcedentment.

Les sancions imposades d'acord amb les lletres b) i c) són deduïbles en la part proporcional de les que puguin ser procedents per les infraccions comeses ulteriorment pel mateix subjecte infractor com a conseqüència de la compensació o deducció, sense que l'import que s'ha de deduir pugui excedir la sanció corresponent a aquestes infraccions.

3. Les sancions no pecuniàries adoptaran la modalitat de prohibició, durant un termini màxim de tres anys, de formalitzar contractes amb l'Administració pública, o d'inhabilitació, durant un termini màxim de tres anys, per rebre subvencions de l'Administració pública.
4. Cada modalitat de sanció tributària és compatible amb les restants.
5. Les lleis particulars de cada tribut poden determinar, d'acord amb l'especificació de l'apartat anterior, la sanció o les sancions corresponents a cada supòsit específic d'infracció.

Article 127. Infraccions simples

1. Són infraccions simples l'incompliment d'obligacions o de deures tributaris exigits a qualsevol persona, tant si és obligat tributari com si no ho és, per la gestió dels tributs i quan no constitueixin defraudació.
2. Es consideren infraccions simples, entre les altres que pugui establir la legislació aplicable, les següents:
 - a) La falta de presentació de declaracions o autoliquidacions o la presentació de declaracions o autoliquidacions falses, incompletes o inexactes sense transcendència en la liquidació.
 - b) L'incompliment de requeriments d'informació o de documentació que faci l'Administració.
 - c) L'incompliment del deure de subministrar a l'Administració tributària dades, informes o antecedents amb transcendència tributària.
 - d) L'incompliment de les obligacions de caràcter comptable, registral i censal.
 - e) L'incompliment de les obligacions de facturació o de documentació, llevat que produeixin defraudació o hi condueixin.
 - f) L'incompliment de l'obligació d'utilitzar i de comunicar el número de registre tributari (NRT).
 - g) La resistència, negativa o obstrucció a les actuacions de l'Administració tributària, en fase de gestió, d'inspecció o de recaptació, o en qualsevol altre procediment tributari.
 - h) L'incompliment de l'obligació de posar en coneixement de l'Administració tributària el canvi de domicili de l'obligat tributari conforme a l'article 39.

3. Les lleis particulars de cada tribut i les disposicions legals en matèria fiscal poden regular, d'acord amb els apartats anteriors, els supòsits específics d'infracció.

Article 128. *Quantificació de les sancions en els supòsits d'infraccions simples*

1. Les infraccions simples poden ser sancionades mitjançant una multa fixa d'un import entre 150 euros i 3.000 euros, llevat que la normativa de cada tribut estableixi una altra cosa.

2. Les sancions per les infraccions simples són les següents:

a) Per la falta de presentació de declaracions o autoliquidacions sense transcendència en la liquidació, la sanció és de 250 euros per declaració o autoliquidació.

Per la presentació de declaracions o autoliquidacions falses, incompletes o inexactes sense transcendència en la liquidació, la sanció és de 200 euros.

b) Per l'incompliment de requeriments d'informació o de documentació, la sanció és de multa fixa de 150 euros pel primer incompliment i de 600 euros pels successius.

c) Per l'incompliment del deure de subministrar dades, informes o antecedents amb transcendència tributària, la sanció es de 1.000 euros pel primer incompliment i de 3.000 euros pels successius.

d) Per l'incompliment de les obligacions de caràcter comptable, registral i censal, llevat que produeixin o conduixin a defraudació, les sancions són les següents:

- La inexactitud o l'omissió d'operacions en la comptabilitat o en els llibres i registres exigits per les normes tributàries, se sanciona amb una multa pecuniària proporcional del 2% dels càrrecs, abonaments o anotacions omesos, inexactes, falsejats o recollits en comptes amb significat diferent del que els correspongui, amb un mínim de 150 euros i un màxim de 3.000 euros.

- La manca de gestió o de conservació de la comptabilitat, els llibres i els registres exigits per les normes tributàries, els programes i els arxius informàtics que els serveixin de suport i els sistemes de codificació utilitzats se sancionen amb una multa pecuniària proporcional del 2% de la xifra de negocis del subjecte infractor en l'exercici a què es refereix la infracció, amb un import mínim de 600 euros.

- La gestió de comptabilitats diferents referides a una mateixa activitat i exercici econòmic que dificulti el coneixement de la vertadera situació de l'obligat tributari se sanciona amb una multa pecuniària fixa de 1.500 euros per cada un dels exercicis econòmics a què afecti la dita gestió.

- El retard en més de quatre mesos en la gestió de la comptabilitat o dels llibres i registres se sanciona amb multa fixa de 600 euros.

e) L'incompliment de les obligacions de facturació o de documentació, llevat que produeixin defraudació o hi conduixin, se sanciona amb multa fixa del 2% de l'import del conjunt de les operacions que hagin originat la infracció.

Quan no sigui possible conèixer l'import de les operacions a què es refereix la infracció, la sanció és de 200 euros per cada operació respecte de la qual no s'hagi emès o conservat la factura o el document corresponent. Si les factures s'han emès però de forma incorrecta, la sanció és de 100 euros.

f) L'incompliment de l'obligació d'utilitzar i de comunicar el número de registre tributari (NRT), se sanciona amb multa fixa de 1.500 euros.

g) Quan la resistència, l'obstrucció, l'excusa o la negativa a l'actuació de l'Administració tributària consisteixi a desatendre en el termini concedit requeriments diferents dels que preveu la lletra següent dins del mateix procediment, la sanció consisteix en una multa pecuniària fixa de:

- 150 euros, si s'ha incomplert per primera vegada un requeriment.

- 300 euros, si s'ha incomplert per segona vegada el requeriment.

- 600 euros, si s'ha incomplert per tercera vegada el requeriment, així com 600 euros per cada vegada successiva d'incompliment del requeriment a partir de la tercera.

h) Quan la resistència, l'obstrucció, l'excusa o la negativa a l'actuació de l'Administració tributària es refereix a l'aportació o a l'examen de documents, llibres, fitxers, factures, justificants i assentaments de comptabilitat principal o auxiliar, programes, sistemes operatius i de control o consisteixi en l'incompliment per persones o entitats que realitzin activitats econòmiques del deure de comparèixer, de facilitar l'entrada o la permanència en finques i locals o el reconeixement d'elements o instal·lacions, o del deure d'aportar dades, informes o antecedents amb transcendència tributària, la sanció consisteix en:

- 300 euros, si no es compareix o no es facilita l'actuació administrativa o la informació exigida en el termini atorgat en el primer requeriment notificat a aquest efecte.
- 1.000 euros, si no es compareix o no es facilita l'actuació administrativa o la informació exigida en el termini atorgat en el segon requeriment notificat a aquest efecte.
- 3.000 euros, quan no s'hagi comparegut o no s'hagi facilitat l'actuació administrativa o la informació exigida en el termini atorgat en el tercer requeriment notificat a aquest efecte, així com 3.000 euros per cada vegada successiva d'incompliment del requeriment a partir de la tercera.

3. L'incompliment de l'obligació de posar en coneixement de l'Administració tributària el canvi de domicili de l'obligat tributari, se sanciona amb una multa fixa de 150 euros.

Article 129. *Infraccions de defraudació*

1. Són infraccions de defraudació les accions o omissions doloses o culposes, amb qualsevol grau de negligència, que comportin un perjudici econòmic per l'Administració tributària, bé en relació als deutes tributaris propis o com a conseqüència de l'exercici dels deutes de pagament per compte de tercers o en els compliment dels deutes de repercussió. També tindran la consideració d'infraccions de defraudació aquells perjudicis econòmics que es poguessin derivar del gaudi indegut de beneficis fiscals, sigui quina sigui l'accepció que adoptin, així com la improcedent acreditació de partides positives o negatives en base o en quota. I en general, tota acció o omisió contrària a l'ordenament que comporti un perjudici econòmic indegut a l'Administració tributària.

2. Constitueixen infraccions de defraudació les infraccions següents:

- a) Deixar d'ingressar, totalment o parcialment, els deutes tributaris, les retencions o els ingressos a compte, per no haver presentat declaracions o autoliquidacions quan ho estableixin les normes de cada tribut, i també, quan després del requeriment oportú, l'obligat tributari no presenti les declaracions o les autoliquidacions.
- b) Deixar d'ingressar, totalment o parcialment, els deutes tributaris, les retencions o els ingressos a compte, perquè en les declaracions o autoliquidacions presentades s'ometin dades, elements, quantitats o signes, índexs o mòduls necessaris per determinar les bases i les quotes de tributació.
- c) Gaudir indegudament de beneficis fiscals, exempcions, desgravacions o devolucions, o bé obtenir-ne.
- d) Acreditar improcedentment partides positives o negatives i crèdits de l'impost, per deduir o compensar en la base o en la quota.

3. Les lleis particulars de cada tribut i les disposicions legals en matèria fiscal poden regular, d'acord amb els apartats anteriors, els supòsits específics d'infracció.

Article 130. *Qualificació de les infraccions de defraudació*

1. Les infraccions tributàries de defraudació es qualifiquen en lleus, greus i molt greus depenent de la concurrència de les circumstàncies següents en la conducta del subjecte infractor:

- a) La comissió repetida d'infraccions tributàries. S'entén produïda aquesta circumstància quan el subjecte infractor ha estat sancionat per una infracció de defraudació de la mateixa naturalesa, en virtut de resolució ferma en via administrativa dins els tres anys anteriors a la comissió de la infracció. Es consideren infraccions de defraudació de la mateixa naturalesa les previstes en un mateix article i apartat de la present Llei o de la Llei especial que reguli altres tipus d'infracció de defraudació.

b) La utilització de mitjans fraudulents en la comissió de la infracció de defraudació o la comissió de la infracció a través de persona interposada.

A aquests efectes, es poden considerar mitjans fraudulents, entre altres, els següents:

- L'administració incorrecta dels llibres de comptabilitat o dels llibres o registres establerts per la normativa tributària, mitjançant falsedat d'assentaments, de registres o d'imports, l'omissió d'operacions realitzades o la comptabilització en comptes incorrectes de forma que se n'alteri la consideració fiscal. L'apreciació d'aquesta circumstància requereix que la incidència de l'administració incorrecta dels llibres o registres sigui d'un percentatge superior al 50% de l'import de la base de la sanció.
- L'ús de factures, de justificants o d'altres documents falsos o falsejats, sempre que la incidència dels documents o suports falsos o falsejats sigui d'un percentatge superior al 10% de la sanció.
- L'incompliment absolut de l'obligació de l'administració de la comptabilitat o dels llibres o registres establerts per la normativa tributària i comptable.
- L'administració de comptabilitats diferents que, referides a una mateixa activitat i a un mateix exercici econòmic, no permetin conèixer la veritable situació de la persona jurídica.
- La utilització de persones o entitats interposades quan el subjecte infractor, amb la finalitat d'ocultar la seva identitat, hagi fet figurar a nom d'un tercer, amb el seu consentiment o sense, la titularitat dels béns o drets, l'obtenció de les rendes o guanys patrimonials o la realització d'operacions amb transcendència tributària de les quals es deriva l'obligació tributària l'incompliment de la qual constitueix la infracció que se sanciona.

c) Ocultació de dades. S'entén que hi ha ocultació de dades a l'Administració tributària quan no es presenten declaracions o es presenten declaracions en què s'inclouen fets o operacions inexistents o imports falsos, o en què s'ometen totalment operacions, ingressos, rendes, productes, béns o qualsevol altra dada que incideixi en la determinació del deute tributari, quan com a resultat d'aquesta ocultació es produeix una defraudació determinada en una quota superior a 3.000 euros.

2. Quan concorren les circumstàncies descrites a les lletres a) i c) de l'apartat anterior, la infracció es qualifica de greu. Quan es donen les circumstàncies descrites a la lletra b) de l'apartat anterior, la infracció es qualifica de molt greu, tret que la incidència de les circumstàncies descrites en els dos primers supòsits sigui d'un percentatge inferior al que s'hi indica, cas en què es considera greu.

3. Quan la base de la sanció sigui inferior a 2.000 euros, la infracció es qualifica de lleu, llevat que es donin les circumstàncies descrites en la lletra b) de l'apartat 1 d'aquest article.

Article 131. *Quantificació de les sancions en els supòsits d'infraccions de defraudació*

1. Les infraccions de defraudació poden ser sancionades mitjançant una multa proporcional a la quota defraudada d'un import entre el 50% i el 150%, llevat que la normativa pròpia de cada tribut estableixi una altra cosa, però sempre respectant el límit màxim del 150%.

2. La sanció per infracció de defraudació lleu és del 50% de la quota defraudada; la greu, del 100%, i la molt greu, del 150%.

Article 132. *Reducció de les sancions*

1. La quantia de les sancions pecuniàries imposades es redueix en un 30% en els supòsits de conformitat amb la liquidació efectuada per l'òrgan competent i amb el pagament voluntari de la pròpia liquidació.

L'import de la reducció practicada d'acord amb aquest punt s'exigeix amb l'únic requisit de la notificació a la persona o entitat interessada, quan s'hagi impugnat l'acte administratiu de regularització.

2. L'import de la sanció que s'ha d'ingressar per la comissió de qualsevol infracció, un cop aplicada, si escau, la reducció per conformitat a què es refereix el paràgraf anterior, es redueix en el 25% si es realitza l'ingrés total de la sanció dins del període voluntari establert per la present Llei i no s'impugna la liquidació ni la sanció.

L'import de la reducció practicada d'acord amb aquest apartat s'exigeix amb l'únic requisit de la notificació a la persona o entitat interessada, quan s'hagi interposat recurs en el termini previst contra la liquidació o la sanció.

Capítol tercer. Òrgans competents per imposar sancions

Article 133. Òrgans competents per imposar sancions

L'establiment i la imposició de les sancions tributàries correspon:

- a) Per a les infraccions simples i les infraccions de defraudació lleus, al director del departament competent en matèria tributària.
- b) Per a les infraccions de defraudació greus, al ministre encarregat de les finances.
- c) Per a les infraccions de defraudació molt greus i les corresponents a les denúncies infundades, al Govern.

Capítol quart. Del procediment sancionador

Article 134. Regulació de l'expedient sancionador en matèria tributària

La imposició de sancions requereix l'obertura i instrucció prèvia d'un expedient sancionador, que es regeix per les normes següents:

- a) Per les normes establertes en aquest títol i en els reglaments que el despleguin.
- b) Subsidiàriament, pel Codi de l'Administració i les altres normes que regulen el procediment sancionador en matèria administrativa.

Article 135. Procediment sancionador

1. El procediment sancionador en matèria tributària s'inicia sempre d'ofici, mitjançant la notificació de l'acord de l'òrgan competent. Els procediments sancionadors que s'incoïn com a conseqüència de procediments de gestió o d'inspecció no podran iniciar-se respecte de la persona o entitat que hagués estat objecte del procediment una vegada transcorregut el termini de tres mesos des que s'hagués notificat o s'entengués notificada la corresponent liquidació o resolució.

2. Abans d'imposar una sanció, s'ha de notificar a la persona o entitat interessada la proposta de resolució en la qual han de constar l'exposició dels fets imputats, la referència dels preceptes legals infringits i la proposta de sanció que correspon imposar. La proposta de sanció ha d'incloure una justificació del caràcter procedent de la sanció i ha de fer constar la concurrència de culpabilitat especificant-ne i justificant-ne el grau.

3. La persona o entitat interessada disposa d'un termini de vint-i-un dies hàbils per al·legar tot allò que consideri oportú per a la seva defensa.

4. Transcorregut el període d'al·legacions, l'òrgan competent dicta la resolució que correspongui:

- a) Quan la persona o entitat interessada presti la seva conformitat a la proposta de resolució, s'entén dictada i notificada la resolució per l'òrgan competent, d'acord amb la dita proposta, en el termini d'un mes a comptar de la data en què la conformitat s'ha manifestat, sense necessitat de nova notificació expressa a aquest efecte.
- b) La resolució expressa del procediment sancionador en matèria tributària conté la fixació dels fets, la valoració de les proves practicades, la concurrència de culpa o dol, la determinació de la infracció comesa, la identificació de la persona o de l'entitat infractora i la quantificació de la sanció que s'imposa, amb indicació dels criteris aplicats per graduar-la i de la reducció que sigui procedent d'acord amb l'article 132.

5. El procediment sancionador en matèria tributària ha de concloure en el termini de sis mesos comptat des de la notificació de la comunicació d'inici del procediment. S'entén que el procediment conclou en la data en què es considera notificat l'acte administratiu de la resolució.

6. El venciment del termini establert a l'apartat anterior sense que s'hagi notificat la resolució expressa produeix la caducitat del procediment. La declaració de caducitat es pot dictar d'ofici o a instància de la

persona o entitat interessada i provoca l'arxiu definitiu de les actuacions. La caducitat impedeix la iniciació d'un nou procediment sancionador per la mateixa infracció tributària.

7. Contra la resolució que imposa la sanció es pot recórrer en els termes establerts a l'article 141. Si l'obligat tributari també impugna el deute tributari, s'acumulen ambdós recursos en un de sol, que correspon resoldre a l'òrgan que coneix de la impugnació contra el deute.

Títol V. Vies d'impugnació

Capítol primer. Dels principis rectors

Article 136. *Els procediments de revisió*

1. Els actes d'aplicació dels tributs i d'imposició de sancions tributàries poden ser objecte d'impugnació o de revisió mitjançant:

- a) El recurs administratiu.
- b) Altres procediments especials de revisió.

2. Un cop esdevinguin fermes, no són revisables per la via administrativa els actes d'aplicació dels tributs i d'imposició de sancions tributàries, excepte en el cas de rectificació d'errors, en els supòsits i pel procediment establert en el capítol quart d'aquest títol.

3. Quan hagin estat confirmats per sentència judicial ferma, no poden ser revisables en cap cas els actes d'aplicació dels tributs i d'imposició de sancions.

Article 137. *Requisits*

1. Les regles i normes sobre capacitat, legitimació, prova i notificacions són les regulades per aquesta Llei.
2. Els actes de revisió i de resolució de recursos han d'estar degudament motivats i han de contenir una referència succinta dels fets i els fonaments de dret. També ha d'estar motivat qualsevol acte dictat durant la tramitació de l'expedient.
3. La resolució del recurs d'alçada i dels procediments especials posa fi a la via administrativa.
4. La determinació de la quantia als efectes del procediment, així com les regles d'acumulació de procediments i altres requisits són els establerts reglamentàriament.

Capítol segon. Comissió Tècnica Tributària

Article 138. *Composició*

1. La Comissió Tècnica Tributària es compon dels següents membres:

- a) El ministre encarregat de les finances, que pot delegar les seves funcions en la persona que consideri adient.
- b) El director del departament competent en matèria tributària.
- c) El cap del gabinet jurídic del Govern.
- d) El director adjunt competent en matèria d'inspecció tributària.

2. El Govern nomena i cessa els membres de la Comissió Tècnica Tributària. Els nomenaments i cessaments han d'aparèixer publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 139. *Funcionament*

1. La Comissió Tècnica Tributària està presidida pel ministre encarregat de les finances.
2. La Comissió Tècnica Tributària designa al secretari entre els seus membres.

3. La Comissió Tècnica Tributària es reuneix sempre que sigui necessari prèvia convocatòria del president. La Comissió Tècnica Tributària es reunirà amb periodicitat mensual, podent-ho fer de forma bimensual en casos excepcionals en funció de la càrrega de casos a tractar.

4. El quòrum necessari per mantenir la reunió i adoptar vàlidament les resolucions és de tres membres, entre els quals cal la presència obligatòria del president o de la persona delegada per ell.

5. Els acords s'adopten per majoria simple. En cas d'empat, el president té vot de qualitat.

6. Els obligats tributaris, així com els seus representants, podran assistir a les reunions de la Comissió Tècnica Tributària on es tractin els recursos administratius presentats pels mateixos.

7. El reglament de funcionament intern el proposa la Comissió i és aprovat pel Govern. El reglament ha de fixar, entre altres, el règim d'incompatibilitats i la confidencialitat dels assumptes tractats.

Article 140. Competències

La Comissió Tècnica Tributària té les competències següents:

- a) Resoldre tots els recursos administratius que s'interposin contra els actes dictats per l'Administració tributària en relació amb l'aplicació dels tributs i la imposició de sancions tributàries.
- b) Elaborar informes en relació a qüestions que li puguin ésser plantejades pel Govern.

Capítol tercer. Del recurs en via administrativa

Article 141. Del recurs en via administrativa

1. Els actes d'aplicació dels tributs i d'imposició de sancions són susceptibles de recurs en via administrativa, d'acord amb la present Llei i els seus reglaments, i el Codi de l'Administració.

2. La interposició del recurs en via administrativa és un requisit necessari per tenir accés a la via jurisdiccional. Fins que no es resolgui el recurs, de forma expressa o per silenci, no es pot promoure el recurs jurisdiccional.

3. El termini per interposar el recurs és d'un mes natural des que s'entengui notificat l'acte administratiu d'aplicació dels tributs susceptible de recurs.

4. L'escrit d'interposició del recurs ha de contenir necessàriament les al·legacions i els elements de prova que es considerin oportuns.

5. El recurs sotmet al coneixement de l'òrgan competent per a la seva resolució totes les qüestions de fet i de dret dels actes administratius recorreguts, tant si estan plantejades en el recurs com si no ho estan. La interposició del recurs no pot representar un empitjorament en relació a la situació econòmica i/o jurídica inicial del recurrent.

6. La mera interposició d'un recurs per la via administrativa no suposa la suspensió de l'execució de l'acte impugnat.

7. L'execució resta suspesa automàticament per l'aportació de garantia suficient per cobrir la quota, els interessos, els recàrrecs i les sancions que siguin objecte del recurs, mitjançant:

- a) Aval d'una entitat bancària degudament autoritzada per operar al Principat d'Andorra.
- b) Fiança, personal i solidària, prestada per dues persones de reconeguda solvència a judici de l'Administració, sempre que l'import del deute no superi els 10.000 euros.
- c) Les garanties que es regulin reglamentàriament.

8. Cal suspendre l'execució sense necessitat d'aportar garantia, quan s'evidenciï que l'acte administratiu conté un error material, de fet o aritmètic manifest.

9. La suspensió dels actes d'aplicació dels tributs es manté mentre duri el procediment en la via administrativa i mentre es mantingui l'eficàcia de la garantia.

10. El procediment d'oferiment de la garantia i de qualificació de la garantia oferta es determina reglamentàriament.

Article 142. *Resolució dels recursos*

1. L'òrgan competent per conèixer el recurs és la Comissió Tècnica Tributària.
2. El termini màxim per resoldre el recurs és de dos mesos comptant des de la data de presentació del recurs. L'expiració d'aquest termini sense resposta per part de l'Administració permet considerar que el recurs ha estat desestimat. Les resolucions expresses o tàcites són susceptibles de recurs davant la jurisdicció administrativa.
3. La resolució del recurs conté els antecedents de fet i els fonaments jurídics adequadament motivats que hagin servit per a la decisió.

Capítol quart. Dels procediments especials de revisió

Article 143. *Procediments especials*

Els procediments especials de revisió són:

- a) Procediment de rectificació d'errors.
- b) Procediment de devolució d'ingressos indeguts.
- c) Procediment de revocació.

Article 144. *Procediment de rectificació d'errors*

1. L'Administració tributària ha de modificar d'ofici o a instància de la persona o entitat interessada els errors materials, de fet o aritmètics dels actes i les resolucions tributàries.
2. Només es poden rectificar actes o resolucions que no hagin prescrit.
3. El termini màxim per notificar la resolució del procediment és de sis mesos des que es presenta la sol·licitud per part de l'obligat tributari o des que es notifica l'inici del procediment d'ofici.
4. L'expiració d'aquest termini permet considerar que la sol·licitud ha estat desestimada. Les resolucions expresses o tàcites són susceptibles de recurs d'alçada.

Article 145. *Procediment de devolució d'ingressos indeguts*

1. Quan un obligat tributari ha realitzat un ingrés tributari indegut per qualsevol causa, té dret a la devolució d'ofici o a instància de part, llevat que hagi prescrit el dret a la devolució.
2. Així mateix, els hereus o causahavents de l'obligat tributari tenen dret a la devolució.
3. El procediment per al reconeixement del dret a la devolució i sobre la forma de fer-la efectiva es determina reglamentàriament.
4. Quan l'ingrés indegut s'ha produït per la presentació d'una autoliquidació, l'obligat tributari ha d'instar la rectificació de l'autoliquidació d'acord amb el que preveu l'article 82.
5. En la devolució dels ingressos indeguts es liquida l'interès moratori calculat des de la data en què es va realitzar l'ingrés indegut fins a la data en què s'ordena la devolució.

Article 146. *Procediment de revocació*

1. L'Administració tributària pot revocar els actes o les resolucions de contingut tributari, sempre que aquests actes infringeixin manifestament la llei, quan circumstàncies sobrevingudes posin de manifest el caràcter improcedent de l'acte, o quan en la tramitació del procediment s'hagi produït indefensió de l'obligat tributari.

La revocació no pot constituir, en cap cas, dispensa o exempció no permesa per les normes tributàries, ni ser contrària al principi d'igualtat, a l'interès públic o a l'ordenament jurídic.

2. L'acord que posa fi al procediment no pot empitjorar la situació jurídica tributària de l'obligat tributari que és part de l'acte o de la resolució que es pretén revocar, i s'ha de donar audiència als interessats.
3. Els procediments de revocació s'inicien i s'impulsen d'ofici.
4. Només es poden revocar actes o resolucions que no hagin prescrit.
5. La competència per dictar l'acte de resolució d'aquest procediment correspon a l'òrgan que va dictar l'acte, o al seu superior jeràrquic, amb informe preceptiu i vinculant de la Comissió Tècnica Tributària.
6. El termini màxim per resoldre el procediment és d'un any. L'expiració d'aquest termini sense resolució expressa suposa la caducitat del procediment. La caducitat impedeix la iniciació d'un nou procediment de revocació pel mateix acte o resolució de contingut tributari.

Capítol cinquè. Recurs davant la jurisdicció administrativa

Article 147. *Recurs en via jurisdiccional*

Les resolucions que posen fi a la via administrativa són susceptibles de recurs davant la jurisdicció administrativa. En tot allò no regulat expressament per aquesta Llei regeix la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal.

Disposició addicional primera. Remissions normatives

1. Totes les remissions a la Llei de bases de l'ordenament tributari, aprovada el 19 de desembre de 1996, contingudes en les Lleis particulars de cada tribut, s'entenen realitzades als articles del present text que contenen la regulació objecte de la remissió, i això sens perjudici que la nova numeració dels articles no s'hi correspongui idènticament.
2. La remissió a l'article 60 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996, continguda en l'apartat 3, de l'article 14 de la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals, s'entén realitzada als articles 103 a 117 de la present Llei.

Disposició addicional segona. Desenvolupament reglamentari

Tots els desenvolupaments reglamentaris previstos en la present Llei, s'han de fer amb estricta atenció als principis de subordinació, desenvolupament i complementarietat amb l'establert en la mateixa.

Disposició transitòria primera. Modalitats de pagament

En relació amb el que disposa l'article 49, mentre no hi hagi conveni de col·laboració aprovat pel Govern amb entitats bancàries, es pot pagar mitjançant l'ingrés en qualsevol entitat bancària del Principat d'Andorra.

Disposició transitòria segona. Recàrrecs per pagament extemporani del deute, recàrrecs del període executiu i interès moratori

1. El que disposa l'article 24 s'aplica a les autoliquidacions o les declaracions fora de termini, amb requeriment previ o sense, que impliquin pagament del deute tributari i es presentin a partir de l'entrada en vigor de la Llei.
2. El que disposa l'article 25 s'aplica als deutes tributaris el període executiu dels quals s'iniciï a partir de l'entrada en vigor de la Llei.
3. El que disposa l'article 23 en matèria d'interès moratori és aplicable als procediments, escrits i sol·licituds que s'iniciïn o es presentin a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició transitòria tercera. Procediments tributaris

Els procediments tributaris iniciats abans de la data d'entrada en vigor de la present Llei es regeixen per la normativa anterior a la data esmentada fins a la seva conclusió, llevat els casos en què l'aplicació de la present Llei sigui més favorable als interessos dels obligats tributaris.

Disposició transitòria quarta. Infraccions i sancions tributàries

1. La present Llei s'aplica a les infraccions tributàries comeses abans de la seva entrada en vigor si la seva aplicació resulta més favorable per al subjecte infractor i la sanció imposada no ha adquirit fermesa.
2. La revisió de les sancions no fermes i l'aplicació de la nova normativa correspon als òrgans administratius i jurisdiccionals que estiguin coneixent dels recursos, amb l'audiència prèvia a la persona o entitat interessada.
3. Els procediments sancionadors en matèria tributària iniciats abans de l'entrada en vigor de la present Llei han de concloure en els 6 mesos posteriors a l'entrada en vigor de la present Llei, sense que se'ls pugui aplicar el termini màxim de resolució establert en la present Llei. En tot cas, si s'esgotés el termini fixat de 6 mesos sense que s'haguessin resolt, la caducitat del procediment tindria els efectes que es detallen en l'apartat 6 de l'article 135.

Disposició derogatòria

Queden derogades les normes amb rang de llei o inferior que s'oposen al contingut d'aquesta Llei, i en concret la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996.

Disposició final primera. Habilitació normativa

Correspon al Govern dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició final segona. Desplegament normatiu d'actuacions i procediments per mitjans electrònics, informàtics i telemàtics i relatius a mitjans d'autenticació

En l'àmbit de competències de l'Administració general, el Govern pot dictar les normes corresponents de desplegament aplicables a les actuacions i els procediments tributaris que es realitzen per mitjans electrònics, informàtics o telemàtics i també les relacionades amb els mitjans d'autenticació utilitzats per l'Administració tributària.

Disposició final tercera. Articles qualificats

Tenen caràcter de llei qualificada els articles 68, 69, 72 i l'apartat 4 de l'article 108 d'aquesta Llei, que inclouen drets reservats a llei qualificada, segons l'article 40 de la Constitució del Principat d'Andorra.

Disposició final quarta. Creació d'una Agència Tributària única

S'encomana al Govern que, previ acord amb els comuns, abans de l'1 de gener de 2017, presenti un Projecte de Llei de creació d'una Agència Tributària única per a totes les administracions del país.

Disposició final cinquena. Entrada en vigor

1. Aquesta Llei entrarà en vigor l'1 de gener del 2015.
2. Pel que fa als comuns, aquesta Llei entrarà en vigor l'1 de gener del 2016. Durant l'any 2015, la gestió tributària comunal es regeix per la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996, i les seves modificacions."

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 21 de febrer del 2018

Antoni Martí Petit
Cap de Govern